

פטרון מערכת דעה:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו"ה האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

דעה

דעה
אלקין אביך
ועבדהו

גליון ריח - פורים - שנת תשפ"ה

גליון מוגדל
לפורים

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

מסילת המועד

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

**אבוא אל המלך
אשר לא כדת:
דער גילוי פון פורים:
א איד האט קיינמאל
נישט געזינדיגט**

עמוד ז

פורים

משנת החסידות

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

+ בתוך המאמר:

- השמחה בחודש אדר נמשך משייכותו אל הבית המקדש
- באיזה דבר התבטא גודל אהבת ה' לישראל בבית המקדש?
- שייכות 'נס בדרך הטבע' להשראת השכינה במקדש
- כפרת עוונות ביום הפורים - מצד התגלות אהבת השי"ת לעמו
- מחיית עמלק דומה ל'וימח את כל היקום' שבשעת המבול
- מדוע נצרך הסכמת מלך פרס לבניית בית השני?

באהבתו ובחמלתו הוא גאלם: נס פורים היה ביטוי על גודל אהבת השי"ת לעמו ישראל

סיכום ותמצית:

א. השמחה בחודש אדר קשורה לבנין ביהמ"ק כשם שמיעוט השמחה בחודש אב היא בגלל חורבנו, כי אחשוורוש והמן חששו מבית המקדש, ואילו אחר נס פורים נבנה הבית השני.

ע"י נס פורים נפתח השער לבנין ביהמ"ק

ומאידך גיסא, בתקופה שלאחר נס פורים חזרו לעסוק בבנין בית המקדש השני, אחר שרפו ידיהם מן המלאכה שנים רבות, כמוכא בכתובים, הרי שע"י הנס פורים נפתח הפתח לבנות את בית המקדש, אחר שבטלו אחשוורוש והמן שעייכו אותה. ונבוא בעז"ה לבאר כמה עניינים בענין בית המקדש, ומכך תוכן השייכות בינו לבין הנס פורים - שכאמור היה הכנה לכך.

ב.

שכינת הקב"ה בבית המקדש היא ביטוי לאהבת הקב"ה לישראל

אהבת ציון אל תשכח לנצח

הנה נודע שבית המקדש הוא מקום התגלות תוקף אהבתו של השי"ת לעמו ישראל, כי שם בירושלים מתגלה גודל האהבה וחובה היתרה שיש לו להשי"ת לכנסת ישראל, וכלשון שאנו אומרים בסליחות 'אהבת ציון אל תשכח לנצח'.

מדת האהבה: התקשרות והתאחדות עם הזולת השונה ממנו

והביאור בזה הוא, כי הנה פשוט מהותה של מדת האהבה היא: לאהוב את הזולת. ואע"פ שעצם העובדא שהם שני אנשים ולא איש אחד מורה לכאורה על כי הם שונים זה מזה ואינם דומים זה לזה, מכל מקום מצד האהבה שהאדם אוהב את חברו, הרי הוא מניח את עצמותו, ויוצא חוצה לה, כדי להתאים את עצמו אל הזולת, להרגיש את מצבו, ולהטיב עמו וכדומה.

והנה בזה שהאדם אוהב את השני ומשפיע לו וכו', הוא אכן מתקשר ומתחבר אליו, וכפי שנרמז בתיבת 'אהבה' העולה כמספר 'אחד', להורות שע"י האהבה היוצאת מאחד לחבירו, הרי הם מתקשרים ומתאחדים, אע"פ שמצד עצמם ומהותם היו הם מציאות נפרדות.

הקב"ה האין סוף ב"ה ירד לשכון במקום המקדש עם בעלי גבול

והנה כמו כן בדין בגודל האהבה השורה בבית המקדש, הנה אהבה רבה זו מתבטאת בכך, שהקב"ה שהוא אין סוף ולמעלה מכל גבול, מצמצם כביכול את עצמו למדרגת הנבראים בעלי גבול, והוא יורד לשכון עמם במקום הגבול, שהוא מקומם שלהם. וכדחזינו שכל בנין המשכן מיוסד על מדידות והגבלות, אמה וחצי

א

נס פורים ושמחתו סובבים על בנין בית הבחירה

ריבוי השמחה בחודש אדר על בנין ביהמ"ק - לעומת מיעוט השמחה בחודש אב על חורבנו

איתא בגמרא (תענית כט.) 'אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב, כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה'. הנה מכך שהגמרא מדמה את ענין ה'מרבין בשמחה' של חודש אדר ל'ממעטין בשמחה' של חודש אב, מוכח שיש קשר ושייכות ביניהם, שכשם שמיעוט השמחה בחודש אב הוא על חורבן בית המקדש, כך גם ריבוי השמחה בחודש אדר שייך לבנין בית המקדש. ואכן בחודש אדר קוראים בפרשיות התורה העוסקות בבנין המשכן, וכמו כן באחד באדר משמיעים על השקלים (שקלים פ"א מ"א) שהם קנו את קרבנות הציבור בבית המקדש, הרי מכל זה נראה בעליל שיש לחודש אדר ימי הפורים שייכות מיוחדת עם הבית המקדש.

התנגדות אחשוורוש והמן לבנין בית המקדש

וכן רואים זאת בכך שכל השתלשלות נס פורים התחילה מסעודת אחשוורוש, שאז נהרגה ושתי, וקלכה אסתר תחתיה. וסיבת אותה הסעודה הרי היתה 'כשבת המלך אחשוורוש על כסא מלכותו' וגו' 'עשה משתה' וגו' (אסתר א, ב-ג), וחז"ל בגמרא (מגילה יא.) ביארו את כוונת הפסוק 'כשבת המלך' - לאחר שנתייבשה דעתו, והיינו שלא חשש כבר שייגאלו ישראל ותתערער מממלתו, כי מאחר שלדעתו כבר עברו שבעים שנה לגלות בבל, ועדיין לא נגאלו, אמר השתא ודאי תו לא מיפרקי, ועל כן אפיק מאני דבי מקדשא ואשתמש בהו.

וכן כשבאה אסתר לפניו, אמר לה אחשוורוש (אסתר ה, א) 'מה לך אסתר המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לך', ופירשו חז"ל (מגילה טו:) 'חצי המלכות - ולא דבר שחוצץ למלכות, ומאי ניהו בנין בית המקדש'.

וכמו כן מבואר בחז"ל (אסתר ז, ב) שהמן יעץ לאחשוורוש לבטל בנין בית המקדש, וכמו שכתוב (עזרא ד, ו) 'ובמלכות אחשוורוש בתחלת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלים' (ראה רש"י אסתר ט, י; וראה עוד ילקוט'ש עמוס רמז תקמ"ה). ויצ"בא מילתא בדברי קדשו של האריז"ל (שעה"כ פורים דרוש א') שכל מזימת אחשוורוש והמן בהריגת היהודים, היתה כדי לבטל את בנין בית המקדש, עיי"ש.

ב. בית המקדש מקום התראות אהבת השי"ת לישראל. מהות האהבה - קשר בין השונים, וכן הקב"ה הבלתי בעל גבול ירד לשכון במקום הגבול.

ג. דרכי הטבע ומדות המקדש הם גבולים וצמצומים, ובהם ניכרת יותר האהבה, אחר שלא היו ראויים לנס גלוי. והם הכנעת עמלק המכחיש את הקשר של הגבול אל הבלתי גבולי.

האמה וכדומה. והרי דבר זה הוא חידוש גדול מאוד, עד שמצינו בכתוב ששלמה המלך ע"ה בעצמו בעת שחנך את בית המקדש הראשון התפלא על חידוש זה בעצם מציאות בית המקדש, ותמה ואמר (מ"א ח, כז) 'כי האמנם ישב אלקים על הארץ, הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, אף כי הבית הזה אשר בניתי, כי אכן תמיהה גדולה ועצומה היא זו, היאך יתכן שהקב"ה שהוא אין סוף ישכון במקום הגבול. ועל כך נאמר שם (פסוק י"ב) 'אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפלי, כלומר שבהשראתו ית' בבית זה הוא יורד לתוך הערפל, שהוא מקום חושך הגבול, ושם דייקא הוא משרה את שכינתו ית'.

זה ביטוי לאהבתו הגדולה לישראל

וירידה גדולה כזו של השי"ת לשכון במקום הגבול היא ביטוי והוראה לגודל אהבתו ית' לישראל, כי הניח כביכול את מהותו ועצמותו ית' שבדרגת אין סוף, וירד לשכון בתוך הערפל עם נבראים בעלי גבול, ואין זה אלא מחמת אהבתו הנפלאה לעמו האהוב, ולרוב תשוקתו כביכול להתאחד ולהתדבק עם כנסת ישראל^(א).

ג.

בפורים ירד הקב"ה להתנוסס עם ישראל לפי מצבם

לפי ריבוי הצמצומים וההגבלות כן ניכר יותר גודל אהבתו ית' לישראל

והנה הדבר פשוט, שכפי השיעור וגדר הגבול שיורד הקב"ה לשכון בתוכו, כך הוא גודל ההתגלות של אהבתו ית' לישראל, כי לפי רוב ההגבלות והמידות שהוא ית' מצמצם עצמו לירד אליהם, מתבטא ביתר שאת חפצו עוז להידבק עם עמו ישראל

דרכי הטבע הם גבולים וצמצומים

וע"פ הדברים האלה נוכל להתבונן ולהשיג קצת גודל אהבתו ית' לעמו החביב שנתגלה בשעת הנס פורים - אשר מכך נפתח השער גם לבניית הבית המקדש אח"כ, שהוא מקום גילוי האהבה כנ"ל.

כי הרי יחודו של הנס הלזה הוא בכך שהוא נעשה ע"פ דרכי הטבע כנודע מספרים הק'. והטבע, כל יסודו הוא מציאות של הגבלות וצמצומים, כי כל חלק ממנו עומד על חוק וסדר קבוע שהוקבע עליו מששת ימי בראשית, ואי אפשר לו לשנות את דרכו ולהתפשט יותר מגבולו, עד שחוקי הטבע יכולים גם לגרום הסתר והעלם על מי שבראם.

נס פורים המלוכב בטבע - מורה על עוצם אהבת השי"ת לעמו

ונמצא שכאשר התנוסס השי"ת עם עמו ישראל בנס פורים, היה זה ירידה עצומה ממנו כביכול, לירד ולהצטמצם למקום הגבול וההסתר, אשר על כך אמרו חז"ל (חולין קלט:) 'אסתר מן התורה מנין - ואנכי הסתר אסתיר' (דברים לא, יח), רמזו בכך שהישועה לישראל בימי אסתר היתה מלוכשת בהסתרי עולם הזה ודרכי הטבע. וזה שירד הקב"ה ונצטמצם בתוך הלבושים האלו, מורה על רוב אהבתו ית' לישראל, שבעבורם מוכן הוא לירד ממקום שלמעלה מן הגבול עד למטה מטה, לשכון בין הנבראים בעלי הגבול, ואפילו בתוך לבושי הטבע.

הקב"ה ירד למדרגת ישראל שלא היו ראויים לנס נגלה

מה גם שמן הסיבות העיקריות על כך שהנס הזה הוצרך להתלבש בדרכי הטבע ולא היה נס גלוי כמו ניסי יציאת מצרים וכדומה, הוא מפני שכלל ישראל לא היו ראויים באותה שעה שיעשו להם נסים גלויים, וכענין דאמרינן בגמ' (ברכות ד. ר'אריים היו ישראל לעשות להם נס בימי עזרא כדרך שנעשה להם בימי יהושע בן נון, אלא שגורם החטא, וכיון שלא היו ראויים לנסים גלויים, הוצרך שהישועה תבוא להם באופן של טבע.

ומעתה, דבר זה גופא, שאפילו שלא היו ישראל ראויים לנס גלוי, אעפ"כ הוריד הקב"ה כביכול עצמו למדרגתם, והתנוסס עמם בנס המלוכב בטבע, - הוא הוראה עצומה על גודל התשוקה של הקב"ה להידבק בעם סגולתו, עד כדי כך שגם אם אין ביכולתם להתעלות למדרגות גדולות, ולפי המצב אינם ראויים לנסים גלויים, מכל מקום לא ירפה ולא יעזוב אותם, אלא הוא יורד אליהם למקומם הנמוך, וגם שם הוא מפליא לעשות עמם, וממציא להם הישועה לפי מה שיכולים לקבל. וכל זה מצד רוב תשוקתו כביכול להתקשר עמם לעולם.

ההשפלה אל הטבע מכניעה את עמלק המכחיש את הקשר בין הגבול ללמעלה מן הגבול

ואכן דבר זה שייך במיוחד לנס פורים, שכוון להכנעת הצר הצורר נצר דון מורע עמלק; כי עמלק הוא הסותר והמתנגד ביותר לאהבת השי"ת לישראל. שירי קליפת עמלק היא ענין השכל הנברא והחיצוני - העומד כנגד דעת העליון שהוא שכל התורה. והשכל הפשוט אינו עומד על החיבור בין עולם הגבול עם האלקות שלמעלה מן הגבול, כי כל הקשר שבין השי"ת עם הנבראים - שבעיקרו הוא עם

ישראל, 'אתם קרויין אדם' (יבמות סא.) - יסודו בשכל העליון הנעלם מכל רעיון, הנמשך מחכמת לבו של הקב"ה כביכול, שהוא הגורם לאהבה זו שאוהב השי"ת את עמו ישראל, ורוצה להתאחד עמם. ואילו עמלק המתנגד לשכל עליון זה אינו עומד כלל על מציאות ואפשרות של יחוד בין למעלה מן הגבול לבין הגבול^(ב), וברצונו להפסיק את עבודות האהבה בינינו לבין אבינו שבשמים. ולכן דייקא ע"י נס פורים שבו ירד הקב"ה האין סוף והתלבש בגבולי הטבע מרוב אהבתו לעמו ישראל - נעשה ביטול ומחיה לקליפת עמלק, ונמחה שמו מתחת השמים.

נס פורים שהתלבש בגבולי הטבע היה הכנה להשראת השכינה בעולם הגבול

עכ"פ נמצא שבנס פורים ירד כביכול למקום הגבול והטבע, והצטמצם בצמצומים רבים לצורך כלל ישראל, וכל זה מפני גודל אהבתו וחיותו אליהם, אשר לזה מוכן הוא לירד לתוך כל הגבלות הללו. והיה זה כהכנה דרבה לבנין בית המקדש, אשר גם שם יורד הקב"ה למקום הגבול והצמצום, בכדי לשכון כבוד עם עמו ישראל שחבר לו לסגולתו מכל העמים.

ד.

על כל פשעים תכסה אהבה

אהבה עזה יכולה להתגבר גם על מחיצות ומניעות

תכונה נוספת יש למדת האהבה, והיא מה שיש ביד האוהב כח לבקע מחיצות קשות מחמת גודל אהבתו, וכענין שאמרו ז"ל (בר"ה נה, ח) 'אהבה מקלקלת את השורה'. ומדה זו אכן דומה אל האמור לעיל; שהאוהב שובר את המחיצה שסביבו כדי לירד למקום הנאהב השונה ממנו לחלוטין. אולם כוונתנו ככאן היא ביותר מכך, שלפעמים פורצת האהבה ברבו יתרה כל כך, עד שיש בה כח שמניע את האוהב להתגבר על כל המניעות והמחיצות העומדות נגדו באהבה זו עצמה שכלפי חבירו, וגם כאשר מתעוררת סיבה ועובדא המחייבת להפסיק האהבה, מכל מקום מכח תוקף האהבה שבין השנים, יכולים הם להתגבר על ההפרעה, ולשבור את מחיצות הברזל המבקשות להפריד ביניהם, וכמו שיבואר.

החטאים הם מחיצות המפסיקות בין השי"ת לישראל

כי הנה מלבד מה שאהבת השי"ת לישראל צריכה לשבור את מחיצת הגבול המעכבת בעד הקשר ביניהם, עוד יש עליה להתגבר על מניעת האהבה המתעוררת מכח חטאי האדם, ולא עוד אלא שהחטא משמש כמחיצה חזקה יותר ממחיצת הגבול. כי בשלמא ענין הגבול יש לו מקום כביכול גם אצל הקב"ה ואינו חסר ממנו, וכענין הנודע ש'כשם שהוא ית' שלם למעלה מן הגבול, כך הוא שלם בגבול, ואע"פ שאין לנו ידיעה היאך יתכן זאת, מכל מקום זה ברור לנו שכן היא המציאות. משא"כ חטא אינו שייך כלל בהקב"ה, כי לא יגור איתו רע ח"ו (ע"פ תהלים ה, ה), וכל כולו אין לו מקום אלא אצל הנברא לבדו. ונמצא שהחטאים הם מחיצה חזקה וקשה המעכבת בעד התקשרותו של הקב"ה עם ישראל.

'השוכן איתם בתוך טומאותם'

אמנם אעפ"כ, מחמת גודל אהבתו ית' לעמו בוקע השי"ת גם את המחיצה הזו, וכדרך שכתוב לגבי השראת השכינה שבבית המקדש (ויקרא טו, טז) 'השוכן איתם בתוך טומאותם', ופירשו רבותינו ז"ל (יומא נז) 'שאפילו בשעת שהן טמאים שכינה עמם, כי על כל פשעים תכסה האהבה (משלי יב, י).

והענין, שמרוב האהבה שאוהב השי"ת את עמו ישראל, הוא מגלה אצלם נקודה קדושה כזו שאליה לא מגיע שום פגם. כי עם כל מה שיחטא האדם, נשארת בו נקודה עמוקה שאיננה חוטאת, ונקייה היא מכל חטא ועון, ומצד נקודה זו יכול הוא לשכון בתוכם. ואע"פ שמצד החיצוניות נראה האדם כחוטא וכפוגם ח"ו, בכל זאת אין הקב"ה מתפעל מזה, והוא שוכן איתו בתוך טומאותו.

ביום הכיפורים מתגלה קדושת ישראל שאין בהם חטא

וזהו כללות סוד יום הכיפורים, שהוא יום התשובה, שעניינו נתבאר במקו"א בארוכה להיותו יום שבו מאירה קדושת ישראל בתוקף ועוז, ומתגלה ששום נפש מישראל אינה חוטאת כלל, לא מצד הנשמה וגם לא מצד הגוף, וזה מפני שגם הגוף מקושר אל הנשמה, שהיא חלק אלקי ממעל, וכמו שבודאי לא שייך שהנשמה תחטא, כמו כן גם הגוף המתחבר עמה נקי מכל חטא. ולכן מניחים את כל העוונות על ראש השעיר לעזאזל - הרומו לעשו איש שעיר' (בראשית כ, יא; ב"ר פס"ה, ז), ומחשיבים אותו כאילו הוא זה שחטא, ומכח זה באה כפרת העוונות ביום הזה^(ג).

'פורים על שם יום הכיפורים דעתידין לאתענגא ביה'

ולמעלה ממנו הוא מדרגת יום הפורים, שבמדה מסוימת עומד הוא במדרגה יתרה מיום הכיפורים עצמו, וכדרך דאיתא בתיקון^(ד) (תיקון כא, נז) 'פורים איתקריא על שם יום הכיפורים דעתידין לאתענגא ביה ולשנויי ליה מענוי לעונג', וכלומר

א. וכפי האמור שע"י האהבה מתאחדים השנים לאחדים, הכי נמי בירידה זו של השי"ת לתוך מקום הגבול, נעשה קשר בין הגבול ללמעלה מן הגבול, ומתגלה הסוד העמוק ש'כשם שהוא שלם בבלתי גבול, כך הוא שלם בגבול', ואכחמל"ב.

ב. וזה כענין שנתבאר בגליון הקודם, שעמלק עומד בין שמים (-למעלה מן הגבול) לארץ (-גבול), ומשתדל לעכב את החיבור שביניהם.

ג. וע"פ המבואר כאן יש לומר, שבראש השנה זכאי בדין על קטרוג המלאכים בבריאית האדם על היותו בעל גבול, ומכח זה צדיקים נכתבין ונחתמין בו לאלתר לחיים (ר"ה טו), וזהו התגברותו של הקב"ה על מחיצת הגבול. וביום הכיפורים מתגבר הקב"ה ביתר שאת, וממיתג גם את הקטרוג על האדם מצד היותו חוטא, שהוא מחיצה חזקה יותר בינו לבין בוראו כאמור.

ד. אהבה שוברת מחיצות ומניעות, שהם החטאים, כענין יום הכיפורים ופורים בהם מתברר שחטאי ישראל אינם אלא בחיצוניותם.

ה. מסימני אהבה אמיתית שאינה תלויה בדבר ובשכל - שהיא קיימת לנצח, וכן פורים שורשו ב'נצח', ולכן הוא 'על שם פור', והסכים גם כורש לבנין הבית השני. ועיקר קדושתו מכח 'מקום ארון' בלבד, שאינו מן המידה וההבנה.

ומטעם זה השתמשו גם ביום הכיפורים בגורל, וכמ"ש (ויקרא טז, ח) 'ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל', כי שני שעירים אלו מצוותן שיהיו שוין במראה ובקומה ובדמים ובלקחתן כאחד (וימא סב), ונמצא שאין שום סיבה לבחור בזה יותר מחבירו, ואעפ"כ קובע הגורל ששעיר אחד יעלה לה' ואילו השני ישתלח לעזאזל, והרי זה מורה על דרגה עליונה המתגלה ביום הנורא הזה, ומעוררת את אהבת הש"ת לעמו שהיא למעלה מכל הסבר שכלי. ומאחר שאין היא תלויה בדבר, לכך נמי אינה בטלה לעולם, ע"ד 'אהבתך אל תסיר ממנו לעולמים' (ברכת אהבת עולם). ואהבה זו מתגלה ביום הפורים, אשר לכן לא יעבור הוא מתוך היהודים, ויתקיים לנצח.

אהבה שאין לה טעם - אין מקום לקטרג עליה

וביתר ביאור, הנה כל אהבה התלויה בדבר, אפשר שתהא לעמלק אחיזה בה, וביכולתו לקטרג על סיבת הדבר למה הוא כן ולשאול במה זכו ישראל שיאהב אותם הש"ת. אולם אהבה שאינה תלויה בדבר, והיא נמשכת מן העצמיות בלא טעם נגלה, אין מקום לעורר עליה, שהרי אין טעם בדבר שנוכל לדון עליו, ועל כן יש לה קיום נצח.

אחר נס פורים הסכימה הסט"א עצמה לבניית בית המקדש

ואהבה כזו שאין ביד האומות לקטרג עליה ולבטלה - נגלתה בימי הפורים, שהרי נתבאר שבפורים ירד הקב"ה לשכון עם ישראל במקום נמוך ביותר, הנה ירידה זו באה עד כדי כך שנתן הקב"ה בלב כורש מלך פרס, ממלכי אומות העולם, שיתן מממנו לבנין בית המקדש השני (ועד א, ח), ועד כאן בא ענין 'שמיני כסא בעיולם' (ירמיה מט, לח; מגילה יז), שאפילו הסט"א עצמה סייעה בדבר.

קדושה שניה - שהיתה בהסכמת כורש - קידשה לעתיד לבוא

ומהאי טעמא מצינו, כי אע"פ שקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא (שם א') [פירוש, שקדושת ארץ ישראל הראשונה שקדושה בימי יהושע בן נון - בטלה אחר שלול ישראל ממנה בחורבן בית ראשון], מכל מקום קדושה שניה [שקדושה עולי בבל עם עזרא ונחמיה, סמוך לאחר נס הפורים], קדשה לעתיד לבוא (יבמות פב), והיא קיימת לנצח גם בזמן הזה. וביארו הפוסקים (תרי"ט עדיות פ"ח מ"ו, ע"פ רמב"ם בית הבחירה פ"ו ה"ט) את הטעם לכך, שמאחר שקדושה זו באה ע"פ רשותו של כורש, והוא עצמו סייע בדבר, לכן איננה בטלה לעולם. ונמצא שקדושת המקדש, מקום גילוי האהבה שבין הקב"ה ונכנסת ישראל, ירדה למקום נמוך ביותר, להיות תלויה בדעת מלך גוי, והיינו טעמא שאין עוד מניעות מהסט"א לעכב בעדה.

קדושת בית שני מצד 'מקום ארון' - שאינו מן המידה

ואכן נראתה אהבה זו ביותר בבית המקדש השני, אשר היה מיוסד על קדושה עולמית, בבחי' אהבה שאינה תלויה בדבר - שאינה בטלה לעולם. כי הנה בבית המקדש הראשון היו כמה ענייני קדושה שעל ידם באו לידי השגה, שהרי איז עמד הארון במקומו, ובארון היו הלוחות שניתנו בכתן תורה, והם היו זכר עולם שבני ישראל קבלו את התורה האלקית למורשה.

אולם למעלה ממנו היתה מדרגת בית שני, שנגנז בו הארון, וכל קדושתו היתה מיוסדת על מקום הארון, שהוא למעלה מן הגבול ממש, ע"ד שאמרו בגמ' (מגילה יז) 'מקום ארון אינו מן המידה'. ואכן מאמר זה נסדר שם בגמרא כהמשך להא דתנן (לעיל טז) 'שקדושת שילה יש אחריה היתר, וקדושת ירושלים אין אחריה היתר', והיינו שקדושת ירושלים הינה קדושה נצחית, ועל כך מסיק 'אמר רבי לוי דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מקום ארון אינו מן המידה'. ומקום זה הוא כולו אלקות, והנבאר אין לו כל שייכות אליו, ונחשב שבחי' אלקות ממש ירדה למקום הנבראים. ושם עמדה אבן השתיה, ובבית שני ערך הכהן הגדול עליה את עבודת יום הכיפורים.

קבלת התורה בימי אחשורוש ברצון - באופן שאינו תלוי בדבר

וביסוד זה יש לבאר גם את הטעם לכך שבמתן תורה הוצרך הקב"ה עדיין לכפות על ישראל את ההר כגיגית, ולא היה די באמירתם 'נעשה ונשמע'. והוא מכיון שבאותה שעה קבלו ישראל את התורה מצד ערכם כנבראים, אשר הנבאר הוא בעל בחירה, ועל כן בחרו הם מרצונם לקבל את התורה. אולם בכל מקום שיש בחירה, עדיין נחשבת האהבה והקבלה כ'תלויה בדבר', כי אע"פ שהאדם בוחר בטוב, הנה כל זמן שאין בחירה זו באה בהכרח, הרי יש בידו גם לבחור אחרת, כי הוא זה שבחר לעשות הטוב מצד איזה טעם שהיה לו לכך. וקבלת התורה שכזו שהיא תלויה בדבר, אינה נצחית וקיימת, שהרי ייתכן שיתבטל הדבר ותתבטל האהבה. ולפיכך כפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, להיותם מוכרחים לקבל את התורה, ונתברר שזו עצמיותם של ישראל, שרוצים לדבוק בקונם בלא שום טעם והסבר, אלא מצד עצמם ומהותם, עד כי לא יתכן שלא יקבלו את התורה. ובימי הפורים נגלתה עצמיות זו באופן של רצון, עד ש'הדור קבלוה - ברצון - בימי אחשורוש' (שבת פח), כי אז נתגלה גם בחיצוניות שמצד עצמותו רוצה כל איש ישראל לקבל את התורה, ובאופן נצחי כזה 'קימו וקבלו היהודים וגו' ולא יעבור' (סאנדר ט, כז).

שהיו"ט פורים שאנו שמחים בו במשתה ובזמן הזה, הוא במדרגת יום הכיפורים שלעתיד לבוא, שאז לא יתענו בו כענין שנאמר (ויקרא טז, לא) 'ועניתם את נפשתיכם', אלא אכילת הגוף ושתייתו התיינה מותרות בו, והיינו שאז תתגלה מעלת גופי ישראל, שגם בהם אין שום חטא ועון וגוג כלל. [ואכה"מ לבאר עומק ההבדל בין פורים ליום הכיפורים].

בנס פורים נתגלה שבני ישראל אינם חוטאים אלא לפנים

ואכן היה כן גם בשעת הנס פורים, שנגזרה גזרת כליה על כלל ישראל ח"ו מפני שהשתחויו לצלם (מגילה יב). ועם כל זה מגורל אהבת הש"ת לעמו שבר את המחיצה הלזו ונתן להם ישועה והצלה, ע"י שגילה את עומק קדושת ישראל שאיננה נפגמת בשום פנים ואופן, ונתגלה כי הם לא עשו אלא לפנים, ולכן אף הקב"ה לא עשה עמהם אלא לפנים (שם).

המשכת שכל התורה כדי להציל את העולם בשעת דור המבול

וכח התגברותו של הש"ת על המניעה שמצד החטאים, נגלתה ג"כ בדור המבול, שהרי אותו הדור היו מלאים חטאים, ואעפ"כ התגבר הקב"ה בכיכול על קטרגו המלאכים שטענו 'מה אנוש כי תזכרנו' (תהלים ח, ה; סנהדרין לח), והניח קיום לעולם. ונמשך זאת מכך שכביכול גילה הקב"ה באותה שעה את שכל התורה, שהוא אור נפלא ביותר, שנרמז במי המבול ארבעים יום על הארץ (בראשית ז, יז) - כנגד התורה שניתנה לארבעים יום, ואור זה האיר בתוך התיבה, וכטעם 'צוהר תעשה לתיבה' (שם ז, טז), ומכח זה נמשך הצלת העולם וקיומו באותה שעה.

תיבת נח היא בבחי' יום הכיפורים

ועל ענין זה איתא בתיקוני"ז (כב). שתיבת נח היא בבחי' רוא דיום הכיפורים, עיי"ש. כי כאמור סוד התשובה של יום הכיפורים, הוא מה שבו ביום מתגלה קדושת האדם, שמצד עצמות מהותו הוא מסולק לגמרי מן החטא, ומצד זה יכול הקב"ה לשכון איתו, בלא שיתפעל מהעוונות שנסבכות עליו מבחוץ.

'וימח את כל היקום' כענין 'תמחה את זכר עמלק'

ולעומת זאת שאר הנבראים שלא היו יכולים לקבל אור נעלה שכזה, וכענין קליפת עמלק המתנגד ולוחם כנגד השכל הנפלא של התורה כנ"ל, הם אכן נמחו ע"י המבול, ועליהם נאמר (שם ז, טז) 'וימח את כל היקום', וכדרך שנאמר בעמלק (דברים כה, יט) 'תמחה את זכר עמלק', והיינו שנמחה חלק עמלק שבנבראים, כי אין לו קיום בהתגלות אור זה(י).

ה.

האהבה שנתגלה בפורים אינה תלויה בדבר - ועל כן היא קיימת לנצח

אהבה אמיתית קיימת לנצח

והנה מלבד מה שנתבאר שהאהבה מתגלה ע"י שהאזהב יורד ומצמצם עצמו למקום הנאהב, וכמו כן בזה שהוא מתגבר על המניעות המעכבות בעד אהבתו - כמו שירר הש"ת לשכון במשכן ובבית המקדש, עוד זאת נמשכת ממדת האהבה, מה שאהבה אמיתית קיימת לנצח ואין לה הפסק.

פורים הוא יו"ט של נצחיות

וגם תכונה זו מתגלית בפורים, דכתיב (סאנדר ט, כח; ראה שו"ט משלי ט, ב) 'וימי הפורים האלו לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם', וכמו כן נודע מהארז"ל שהמועדים כמונים כנגד שבעת המידות, ופורים מכוון למדת נצח. ונמצא שמדרגת פורים היא ענין של נצחיות, והיינו שהאהבה המתגלה בו עומדת לנצח.

אהבה שאינה תלויה בדבר - אינה בטלה לעולם

והטעם לזה, כי הנה כלל גדול ישנה במדת האהבה, שיסודו חז"ל במשנה (אבות פ"ה מ"ט), שאהבה התלויה בדבר - בטל דבר בטלה אהבה, ושאינה תלויה בדבר - אינה בטלה לעולם. והיינו שישנה אהבה שאפשר ליתן בה טעם למה היא באה, ובאהבה שכזו - כאשר יתבטל הטעם אזי תתבטל האהבה עמו. אולם אהבה אמיתית היא זו שאין לה שום טעם, אלא היא נמשכת מן העצמיות, למעלה מהדעת הנגלית של האדם, ובכונן דא לא שייך לומר שביטול הטעם יבטל את האהבה, שהרי איננה מיוסדת על איזה טעם, ולכן אין אהבה זו בטלה לעולם.

'פורים' על שם 'הפור' - כי גורל מורה על למעלה מטעם ושכל

והנה הש"ת אהב את עמו ישראל באהבה שכזו שאינה תלויה בשום דבר, והיא למעלה מטעם ודעת. ואהבה נפלאה זו נתגלתה בפורים, וכנודע מה דאיתא בספח"ק בני יששכר (אדר ב, א) שעל כן קראו לימים האלו 'פורים' על שם הפור (סאנדר ט, כז), שפירושו גורל, כי הגורל אין בו שום טעם מדוע נבחר האחד יותר מהשני, וכמו כן בפורים מתגלה עולם נעלה כזה שהוא למעלה מהשגה, בחי' אין, שמצד דרגה גבוהה זו בחר הש"ת בישראל, ע"ד אהבה שאינה תלויה בדבר.

ד. וזהו שמצינו שטעה נח אחראי המבול בענין שתיית היין, וכמ"ש (בראשית ט, כ-כא) 'ויחל נח איש האדמה ויטע כרם, וישת מן היין וישכר', כי סבור היה להמשיך את מדרגת פורים, בחי' יום הכיפורים שלעתיד לבוא דעתידין לאתענגא ביה מצד הגוף, אולם באותה שעה עדיין לא היה הזמן ראוי לכך, ולכן נאחזה בו הסט"א, ונמשך מזה קלקול גדול. ובענין זה נכשלו גם שני בני אהרן נדב ואביהוא, כאשר נכנסו שותוי יין לקדש הקדשים (ויקרא י, א), והיינו שגם הם קבשו להמשיך את מדרגת פורים קודם זמנה, ולא עלתה בידם. ואכן על כך הקדימה התורה לומר בריש פרשת יום הכיפורים 'אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה' וימותו, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן ואל יבוא בכל עת אל הקודש' וגו' (ויקרא טז, א-ב), כלומר שרק בזמן מיוחד המסוגל לכך ניתן רשות לכהן גדול להיכנס לקדש הקדשים, ואף גם זאת באופן שמתעלה הגוף למדרגת הנשמה, כי רק לעתיד לבוא תתגלה מעלת הגוף מצד עצמו.

אם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי (מגילת

אסתר ז, ג).

**מיד בעטן מיט
א שטארקייט
אויף מלכות שמים
– אם על המלך
טוב**

צום גערער רב'ן דער בית ישראל זי"ע איז אמאל אריינגעקומען א 'בעל הבית' און אים געגעבן געלט. פרעגט אים דער גערער רבי: "פאר וועמען ברויך מען געבען די געלט? וואס איז דער געלט?", ענטפערט ער מיט אזא באלעבאטישן שמייכל: "דאס איז פארן רב'ן, וואס דער רבי וויל נאר, זאל ער טון מיט דאס געלט! וואס דער רבי וויל..." האט אים דער בית ישראל אנגעכאפט מיט ביידע הענט, און געשריגן: "וואס דער רבי וויל?! דער רבי וויל אז דו זאלסט זיין אן ערליכער איד..."

אוי... טייערע אידן, מען דארף גוט דערהערן וואס מען ליינט אין די מגילה! ווען מען זאגט די ווערטער: **"אם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי"**, זאגט מען עס נישט ווי יענער באלעבאטישן איד מיט'ן שמייכל: "אם על המלך טוב - אויב דער מלך וויל, זאל ער טון וויאזוי ער וויל...", ניין! מען זאגט עס ווי דער הייליגער בית ישראל האט עס געזאגט! מען בעט מיטן גאנצן כח אז דער מלך זאל נתרצה ווערן צו אונז, **"נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי"**! מיר וועלן טון דיין רצון, **דעם רצון המלך! אבער דער מלך זאל נתרצה ווערן צו אונז!** דאס קען מען נישט זאגן קאלטער הייט, נאר מען דארף שרייען **"אם על המלך טוב"** ווייל דאס וויל דאך דער מלך! וואס בעט מען דא? מען בעט אויף 'מלכות שמים'! און דאס איז די אמת'ע רצון המלך!

~ ~ ~

ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך (אסתר א, יב).
כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית (שם ד, יא).

**זיי זיך מקרב צום
רבונו של עולם
אפילו ווען ער איז
דיר מרחק**

די גאנצע מגילה איז געבויעט אויף איין גרויסן יסוד, וואס מען דארף גוט דערהערן. ווען דער מלך בעט אז די מלכה זאל קומען, און זי וויל נישט קומען, דעמאלט איז טאקע 'אחת דתו להמית'! דעמאלט איז זי טאקע חייב מיתה - אזויווי עס איז געווען בפועל! וואס הייסט? דער מלך בעט צו קומען און מען קומט נישט?!

אבער ווען דער מלך זאגט, אז די מלכה זאל נישט קומען, און זי קומט יא, דעמאלט איז נישט קיין עכטער 'אחת דתו להמית'! פארקערט, פון דעם בויעט זיך א גרויסן אור! פון דעם קומט ארויס א פורים! דאס איז דער גאנצער יום טוב פון פורים!

אויב דער מלך זאגט פאר כנסת ישראל, קום יא! און מען וויל נישט קומען, אוי, וויפיל מאל האט דער רבונו של עולם געבעטן אז מען זאל קומען, און מען האט נישט געוואלט קומען! וויפיל מאל בעט דער אויבערשטער פון א מענטש, אז זאל קומען, אבער ער וויל נישט קומען! זאלסטו וויסן אז דו ביסט אזויווי ושת'!

אבער טאמער דער מלך וועט דיר זאגן, דו זאלסט נישט קומען, "איך בעט דיר, קום נישט צו מיר!", נאכמער, נישט נאר ער זאגט 'קום נישט', נאר ער וועט נאך זאגן: "אחת דתו אויב דו קומסט יא!", און מיט דעם וועסטו נאכאלץ קומען! דו וועסט נישט קוקן אויף גארנישט! דו וועסט יא קומען! אה... אה... פון דעם וועט ארויסקומען דער גרויסער אור פון פורים!

~ ~ ~

מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלקים כי עוד אודנו ישועות פני ואלקי (תהלים מב, יב).

**דאנקן און לויבן
דעם באשעפער
פון אויבן - ווייל
איך בין א איד**

מען קען זאגן, אז דער פסוק מיינט צו זאגן אזוי. די גרעסטע הצלחה אין עבודת ה' איז, אז די עבודה פונעם מענטש ווערט נתקבל בשמים. אויב די עבודה פונעם מענטש ווערט נתקבל בשמים הייסט דאס **"ישועות פני"**, אז די פני המלך - מלכו של עולם - איז מקבל און מרוצה פון די עבודה. זאגט דער פסוק **"מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי"**, וואס זענט איר אזוי בעצבות, איר דאווענט און איר לערנט שוין אזוי לאנג און איר פילט אז אייער עבודה איז נאכאלץ נישט נתקבל געווארן, **"הוחילי לאלקים"** האף צום אויבערשטען, **"כי עוד אודנו"** מען וועט אים נאך אמאל לויבן און דאנקן, ווייל ער וועט נאך זיכער מקבל זיין דיין עבודה. און ווען די וועסט זוכה זיין צו פארשטיין אז ווען די אויבערשטער איז מקבל דיין עבודה דארפסטו אים לויבן און דאנקן אזויווי איינער וואס קומט אים גארנישט 'לית לי מגרמי' כלום, נאר ער דאנקט דעם רבונו של עולם פשוט ווייל ער האט מקבל געווען דיין אידישקייט, **ווייל אויב די רבונו של עולם האט מקבל געווען דיין עבודה, מיינט דאס דאך אז די רבונו של עולם האלט דיך פאר א איד, די רבונו של עולם האט געזאגט אז די ביזט א איד, אלץ דיין עבודה אליינס איז בעצם גארנישט, דער עיקר איז - וואס דאס איז דאך אלעס ממש - אז דער רבונו של עולם האלט דיר פאר א איד! 'עוד אודנו ישועות פני' איך גיי אים נאך לויבן און דאנקן, ווען די רבונו של עולם וועט זאגן אז די ביזט א איד - **ישועות פני**, ער איז מקבל מיין עבודה.**

דאס מיינט אז די גרעסטע הצלחה פון א איד איז נישט אז ער דארף זיין א עושר, צו ער דארף זיין א תלמיד חכם, צו ער דארף זיין א בעל מדרגה, נאר **כי 'עוד אודנו ישועות פני'** אז די אויבערשטער זאל מקבל זיין דיין עבודה, ער זאל אים זאגן אז ביזט א איד. **'הוחילי לאלקים'** האף צום אויבערשטען, ווייל אפילו א גרויסע בעל מדרגה ווייסט נאך נישט צו ער איז א איד, ער קען זיין די גרעסטע בעל מדרגה אבער א איד איז ער נאך נישט, כבר היה לעולמים, איז ממילא **'הוחילי לאלקים' אז זאל זיין 'ישועות פני'**.

~ ~ ~

וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים באהבה רשות זה לזה וכו'. (ברכת יוצר אור).

אויב איינער זעט אמאל ווי זיין חבר איז א גרעסערע 'ראש שמים' פון אים, הייבט ער אים אָן צו קריטיקירן און רעדט לשון הרע אויף אים. אוי... אוי... פארוואס לערנט ער זיך נישט אויס פון זיין חבר אויך צו מקבל זיין עול 'מלכות שמים'. **"כולם מקבלים**

**טאנץ און שפרינג
ווייל דיין חבר
האט זוכה געווען
צו התגלות אלוקית**

עליהם עול מלכות שמים זה מזה", מען דארף זיך אויס לערנען איינער פונעם צווייטען ווי אזוי מען איז 'מקבל מלכות שמים'. אויב מען זעט א גרויסע עובד ה' לערנט מען זיך אפ פון אים צו מקבל זיין עול מלכות שמים, און אויב מען זעהט איינער וואס איז זוכה צו גרויסע גילויים און גרעסערע קרבת אלוקית ווי די, איז דעמאלט **"נותנים באהבה רשות זה לזה"**, גיב אים רשות צו זיין **"להקדיש ליצרם בנחת רוח"**, ער מאכט א נחת רוח פאר'ן אויבערשטען, פארוואס טראכסטו פון זיך, פון דיין שפלות'דיגע זיך, **פארוואס גיבסטו אים נישט קיין רשות צו ממליך זיין מלכות שמים, פארוואס, פארוואס?** דאס איז א עבירה וואס די עובדי ה' זענען מער נכשל ווי די נישט עובדי ה'. ווען די זעסט ווי א צווייטער איז מקבל עול מלכות שמים מער ווי דיר, אדער ער איז זוכה צו התגלות אלוקית מער ווי דיר, גיב אים רשות 'להקדיש ליצרם'. און

אויב די טראכסט אז דו ביסט דאך דעם עובד ה' און נישט ער און ביסט אים
מקנא פארוואס ער איז זוכה, איז א סימן אז דו ביסט נישט קיין עובד ה', דו
ביסט א עובד את עצמו.

די מלאכים זענען חיצוניות העולמות און דער אדם איז פנימיות העולמות,
די מלאכים זענען מקטרגים און זענען מקטרג אויף דעם אדם ווייל זיי זענען
נישט קיין מבין אויף די פנימיות העולמות, און זיי זענען אלעמאל מקטרג אויף
דער וואס איז מקבל עול מלכות שמים מער ווי זיי. די גאנצע קטרג אויף דעם
אדם איז ווייל די מלאכים האבן אים מקנא געווען, און אלע יצר הרע'ס קומען
פון דעם. און ווי ווערט מען ניצול צו זיין א אדם און נישט זיין אונטער דעם,
**ווען מען איז מקבל עול מלכות שמים זה מזה, אויב דו ווייסט אז יענער קען
אויך, אויב נישט ביסטו אליין אונטער די קטרג פון די מלאכים.**

ס'איז דא עבודה וואס איז סתם א עבודה און ס'איז דא א עבודה וואס איז
מבחי' די חילוק פון אדם און א מלאך. אויב ביסטו א חיצוני ביסט א מלאך
וועסטו אלעמאל מקטרג זיין אויף דער וואס איז מקבל עול מלכות שמים מער
פון דיר, **טאמער ביסטו א אדם וועסטו געבן רשות פאר איינער וואס איז ממליך
מלכות שמים מער פון דיר אויך.** ממילא די אדם איז מעלה די מלאכים, ממילא
איז ער גורם אז די מלאכים זאלן אויך געבן רשות זה לזה.

ס'איז דא מענטשן וואס זענען זוכה צו זיין גרויסע עובדי ה' און עס איז
דא מענטשן וואס זענען נישט זוכה צו זיין גרויסע עובדי ה', **אבער טאמער
דער נישט עובד ה' האט א עין טובה אויף דעם עובד ה', איז ער נאך אסאך
גרעסער ווי דעם עובד ה'.**

"בשפה ברורה." די מלאכים האבן נישט אויף זיי די אלע קטרגים קענען
זיי זאגן בשפה ברורה, דער אדם האט כסדר קאמפלעקסים, איינער האט צו
טוהן מיט 'ענקיזעט', איינער האט צו טוהן מיט 'ביי-פאלער', איינער האט צו
טוהן מיט 'או סי די', איינער האט צו טוהן מיט 'בארדעליין', קענען זיי נישט
זאגן מיט קיין שפה ברורה. **זאג בשפה ברורה! זאג עס קלאר! זאג מלכות
שמים בשפה ברורה. מלאכים קענען זאגן בשפה ברורה ווייל זיי האבן נישט
די אלע קאמפלעקסים, ווער פטור פון די אלע קאמפלעקסים וועסטו קענען
זאגן בשפה ברורה.**

~ ~ ~

להודיע שכל קוין לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך

מען זינגט: **"להודיע שכל קוין לא יבושו
ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך."** 'להודיע'
מיינט, נעם דיר גוט אריין אין קאפ און דו
זאלסט עס גוט וויסן.

**האט אמונה אין
בורא כל עולמים...
אויף יענער
וועלט...**

וואס זאלסטו וויסן? דו זאלסט וויסן: אפילו

אויב דער 'בית דין של מעלה' וועט גוזר זיין אז דו זאלסט גיין אין גיהנום, זאלסטו
אבער וויסן אז טאמער דו וועסט האבן בטחון אינעם רבונו של עולם, וועט דער
רבונו של עולם מיטקומען מיט דיר אין גיהנום! דער 'בית דין' קען נישט אויף דעם
דן זיין, זיי קענען נאר דן זיין אויף דיר - אבער אויפן רבונו של עולם קענען זיי
נישט דן זיין! ממילא זאלסטו וויסן אז דער רבונו של עולם וועט אויך מיטקומען
מיט דיר אין גיהנום. **און טאמער דער רבונו של עולם קומט מיט איינעם אין
גיהנום, איז נישטא קיין ליכטיגערע גן עדן פון דעם...**

רבותי! אויב איינער פון אייך וועט שטיין פארן בית דין של מעלה און מען
וועט גוזר זיין אויף אים גיהנום, זאלט איר זאגן: **"שכל קוין לא יבושו".** דעמאלט
וועט אויך דער רבונו של עולם מיטקומען מיט ענק אין גיהנום.

להודיע! טייערע אידן! לאמיר אייך מודיע זיין: **"שכל קוין",** דער וואס זאגט
אז ער איז קונה צום רבונו של עולם, **"לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים
בך"**. ווען מען וועט אייך דן זיין אויף יענער וועלט זאלט איר זאגן: **"איך דארף
נישט קיין זכותים - איך דארף דעם רבונו של עולם! איר קענט מיר אפילו**

געבן גיהנום - אבער איך דארף דעם רבונו של עולם! גיבט מיר נישט קיין גן
עדן - גיבט מיר גיהנום! אבער נאר מיטן רבונו של עולם!"

~ ~ ~

מען זינגט די ווערטער **"שְׁבִשְׁפִּלְנוּ זִכְרֵנוּ"**.
וואס מיינט דאס 'שבשפלנו'?

מען קען דאס מסביר זיין מיט א מעשה,
וואס איך האב געהערט פון אמשינאווער
רבי'ן זכרונ לברכה, אז ווען דער הייליגער
קאזניצער מגיד איז נפטר געווארן, זענען די
תלמידים געווען מסופק וועמען צו שטעלן

**ווילאנג מען האלט
זיך קליין - אפילו
אויב מען איז
טאקע קליין - איז
מען זוכה צו די
גרעסטע גילויים**

אלס 'ממלא מקום', צי דעם זון רבי משה'לע קאזניצער, אדער דעם איידעם
וואס איז אויך געווען א איש קדוש. איז מען געפארן צום הייליגן חוזה פון
לובלין. אזוי ווי מען איז אריינגעקומען צום רבי'ן פון לובלין, האט דער רבי
געזאגט צו רבי משה'לע קאזניצער: **"קאזניצער רבי זעצט אייך!",** און ער
האט אים געזעצט נעבן זיך. און מיט דעם האט ער אים מכתיר געווען אלס
'קאזניצער רבי'.

נאכדעם האט דער חוזה געזאגט: **"קאזניצער רבי, זאגט תורה!"** האט דער
רבי משה'לע קאזניצער געזאגט: **"עס שטייט אין פסוק (תהלים קלח, ו): 'כִּי יָם
הָ" - דער אויבערשטער איז זייער גרויס, 'וְשָׁפַל' - און איינער וואס האלט
זיך קליין, אפילו אויב ער איז באמת קליין, 'יִרְאָה' - ער זעט גדלות הבורא.
אבער 'וְגָבַהּ' - איינער וואס האלט זיך גרויס, אפילו אויב ער איז באמת גרויס,
איז נאר "מִמָּרְחָק יִירָע" - פונדערווייטנס וועט ער האבן א שטיקל ידיעה, אבער
עס וועט זיין נאר 'ממרחק' און נאר א בחינה פון 'ידיעה' - נישט פון 'יִרְאָה'."**
דאס איז געווען די ערשטע תורה פון רבי משה'לע קאזניצער.

עס איז געווען ביי אידן אסאך ימים טובים מיט גרויסע גילויים, א זמן פון
'קבלת התורה', א זמן פון 'לכתך אחרי במדבר' - 'סוכות', א זמן פון 'ציאת
מצרים'. אבער דער גילוי וואס דער רבונו של עולם האט געגעבן פורים, איז
געווען א בחינה פון 'שבשפלנו', **מען איז באמת געווען 'שפל'! דער גאנצער
דורו של מרדכי' איז געווען א שפלות'דיג דור! אבער זיי האבן געזען אזא
מין 'גדלות הבורא! אזא גילוי פון א 'נס בדרך הטבע'! דאס זאגט דער פסוק:
'שבשפלנו' - מיר זענען טאקע א 'שפל', אבער אויב מען האלט זיך קליין
- אפילו אויב מען איז באמת א שפל, איז "זכר לנו!" איז מען זוכה אז דער
רבונו של עולם געדענקט אונז כסדר!**

זאלן די אלע 'שפלים' דאס גוט דערהערן: **"דו ביסט טאקע באמת א שפל,
אבער 'זכר לנו', דו ליגסט פארן רבונו של עולם כסדר! און טאקע דו ביסט
זוכה צום 'יִרְאָה' - דו וועסט זען גדלות הבורא!"**

~ ~ ~

מען האט אונז געגעבן אזא גרויסער 'יום
השישי', צו צוגרייטן פאר קדושת שבת, מוז
דאך עס זיכער זיין א געוואלדיגער שבת.
יעדער פרייטאג איז דאך 'בחינת יסוד' וואס
גרייט אן אויף שבת. **אבער אזא פרייטאג**

**נאך אזא
הייליגער פרייטאג
קומט גאר אן
הייליגער שבת**

ווי היינט וואס עס שיינט 'יסוד אבא' איז דאך אודאי א גרויסער פרייטאג.
יעדער פורים איז דאך 'יסוד אבא'. נ, אז פורים געפאלט אום פרייטאג, שטעלט
זיך צו דער 'יסוד אבא' צום 'יסוד' פון פרייטאג, **איז דאך עס א גרויסער פרייטאג**
א פרייטאג וואס "כל הפושט יד נותנים לו". נ, אויב דער 'מכין' פאר שבת איז
אזוי גרויס, איז דאך זיכער **אז דער שבת איז גאר א ליכטיגער שבת!** פונעם
פרייטאג קען מען זעהן וואס דער שבת איז, אז מען האט געמוזט געבן אזא
גרויסן פרייטאג אנצוגרייטן פאר אזא שבת!

יעדן פרייטאג צונאכטס זאגט מען: **"וזכנו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה",**
ווי איז נאך שייך א גרעסערע 'רוב שמחה' ווי אזא יאר וואס עס פאלט ערב
שבת פורים! עס איז דאך אודאי א 'רוב שמחה'!

א.

אחשורוש לא נשתנה בכל המגילה

ויהי כימי אחשורוש הוא אחשורוש (אסתר א, א).

אמרו חז"ל (פסילה יא) הוא ברשעו מתחלתו ועד סופו. ובאמת אם נתבונן במגילה אפשר נמשך לראות נקודה זו, שהרי כל אדם שמוכרז במעשה המגילה היה בו איזה שינוי, כגון המן אשר בתחלה גידלו המלך ואח"כ הורידו ותללו, ושתי שהיתה מלכה בכבודו של עולם ולבסוף נהרגה, וכך גם להבדיל מרדכי היהודי שהיה שריו בשק ותענית ונעשה משנה למלך, אסתר שהיתה יתומה בבית מרדכי ונהייתה מלכה על קצ"ז מדינות, וכל היהודים אשר יצאו ממוות לחיים ושונאיהם נהרגו על ידם. אבל אחשורוש הוא היחיד שאין בו שום שינוי, ונשאר עד סוף המגילה באותו המצב כמו שהיה בתחילת המגילה.

ויש בזה מוסר השכל שיש לנו ללמוד מזה בענין יום הפורים, אשר הוא יום המסוגל לעשות מהפכות גדולות אצל כל אדם, מלבד מי שהוא כמו אחשורוש, והיינו אדם מגושם ובעל תאוה אשר כל כולו משוקע בתאוות העולם הזה, אשר בו אין כל יכולת לעשות מהפכה כלל. אבל עכ"פ כל אדם שיש לו קצת רצון ואינו מתנגד לשינוי, יכול ליכות ע"י יום הפורים שיהיה בו שינוי גדול מן הקצה אל הקצה ממש.

ויש לבאר בעומק יותר מה שלא היה שום שינוי אצל אחשורוש, והוא ע"פ מה דאיתא בספח"ק שכל 'המלך' שתם הכתוב במגילה היינו מלכו של עולם. והנה אצל הקב"ה אין שום שינוי, כדכתיב (פסל"ב ג, ו) 'אני ה' לא שנית', וזהו ענין 'הוא אחשורוש מתחלתו עד סופו', כנרמז בשם 'אחשורוש' שהוא נוט' 'אחרי' וראשית', כי הוא ה' אחד מראש עד סוף בלי שום שינוי.

ועל פי זה יש להוסיף עוד, כי הנה על הפסוק "הויה הויה" הנוכח ב"ג המדות של רחמים (שמות ל, ו) אמרו חז"ל (ר"ה ע"ג) 'אני הוא קודם שיחטא האדם, ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה'. וענין זה עמוק הוא וקשה להבנה, כי בפשטות נראה בדברי חז"ל אלו שאין שום הבדל ונפקא מינה בחטאי האדם, כי ה' אחד נשאר אותו הדבר לפני החטא כמו לאחריו. אבל עיקר הענין הוא, כי אכן אחר שהאדם חוזר בתשובה על חטאיו, הרי יסוד התשובה הוא מה שהאדם תולה את עצמו לגמרי על הקב"ה, עד שמתגלה כי האדם לא עשה כלום מעצמו, ולכן שייך לומר שאין באמת שום נפקא מינה על ידי החטא, כי תמיד היה האדם ביד ה' בלבד. אכן סוד זה שייך רק לכלל ישראל לבדם, ולכן אין התשובה מועילה לאומות העולם, ובפשטות היינו כי הם יבואו על ידי סוד זה לקלקל את מעשיהם [בבחי' 'אחטא ואשוב'], ואילו כלל ישראל מגיעים על ידי זה רק לביטול אל ה' ותוספת קירבת ה'.

ולכן המשך הפסוק "אני ה' לא שנית" הוא "ואתם בני יעקב לא כליתם", כי דוקא מכאן זה אשר "אני ה' לא שנית", מתגלה בחי' 'אני ה' קודם שיחטא האדם אני ה' לאחר שיחטא ויעשה תשובה', ועל ידי זה יש לכלל ישראל את כח התשובה, ולכן "ואתם בני יעקב לא כליתם" ע"י החטאים, כי ע"י התשובה מתגלה למפרע שלא חטאו כלל ישראל מעולם. ולכן כאשר נתגלה כי אחשורוש במצב של 'הוא אחשורוש מתחלתו עד סופו', הרי התגלה בו בחי' 'אני ה' לא שנית', ועל ידי זה התקבלה תשובתם של כלל ישראל "ואתם בני יעקב לא כליתם" כי לא חטאנו מעולם, ויצאנו ממוות לחיים.

ב.

מחייית עמלק על ידי החן של אסתר

ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה (אסתר ב, טו).

ראשי התיבות ו'תהי אסתר נ'ושאת חן' הם 'אחון', לרמוז על הפסוק 'אחנותי את אשר אחון' (שמות לג, יט), אשר משורש זה נמשך חן של אסתר. ו'אחון' הוא בגי' שם אדני', שהוא בחי' מדת המלכות השייכת לבחי' החן כאשר יתבאר בעז"ה. וסופי התיבות ותהי 'אסתר' נושאת' חן' הם בגי' 'סתר', שהוא ענין אסתר.

ונשיאות חן זו של אסתר בעיני כל רואיה, היא בבחי' החן שיש לארץ ישראל כאשר נתבאר באריכות במקו"א כי איסור "לא תחנם" (דברים י, ב) פירושו לא לתת חן לעכו"ם וגם לא לתת להם חלק בארץ ישראל (ע"כ ב), כי שני עניינים אלו אחד הם, שכן ארץ ישראל היא מקום החן, ואכמ"ל] ומצד זה נאמר על ארץ ישראל "תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים יא, יב), כי כביכול מפני החן אשר ארץ ישראל נושאת בעיני ה', הרי הוא מסתכל עליה תמיד. ומבואר בפסוק זה, כי כאשר הקב"ה מסתכל על מקום החן, הרי זה בא עם הסתכלות מראשית עד אחרית. ובוה יש לרמוז בענין אסתר אשר נשאה חן, כי 'אסתר' יש בה אותיות א"ת' הרומזים על הראשית והאחרית, ושני האותיות האחרות ר"ס' הם בגי' ב' פעמים 'עין', כנגד שני עיני ה' אשר אחת מביטה על הראשית ואחת על האחרית. ואסתר נקראה בשם הדסה (אסתר ב, ו), אשר ההדס דומה לעינים (ויקרא ל, י), לרמוז על השגחת עיני ה' שהמשיכה אסתר על עצמה מכאן נשיאות החן שלה. וענין זה של הסתכלות עיני ה' על ארץ ישראל, אשר בבחי' זו היתה גם ההשגחה על אסתר, היא ענין המשכת ההסתכלות על מדת המלכות, אשר ארץ ישראל מורה על מדת המלכות וכך גם אסתר המלכה. כי מדת המלכות מכונה 'עולמיתא שפירא דלית לה עינין' (נח"ק ח"ב ע"ה), וע"י שמביטים עליה ממשיכים לה עינים, עד שתהיה בבחי' 'כלה שענייה יפות' (תענית כד).

ולעומת נשיאות חן זו של מדת המלכות, עומד עמלק אשר הוא מתנגד על נשיאות החן של ארץ ישראל, ועל עיני ה' המסתכלות עליה מכאן. והיינו דכתיב "עמלק יושב בארץ הנגב" (במדבר יג, כט), 'נגב' בגי' 'כלה', ועמלק יושב בארץ הנגב של ארץ ישראל כדי לסלק ממנה את בחי' 'כלה' שענייה יפות, לעמוד לעומת נשיאות החן שיש למדת המלכות בעיני ה'.

אכן הכנעתו באה ע"י החן שהמשיכה אסתר, שהרי מתחילה היה אחשורוש נמשך אחר המן, אלא שנשיאות החן של אסתר גברה על המשכה זו, ונמצא כי חן המלכות הכניעה את עמלק, והיינו דכתיב "והיה בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב, בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה לרשתה, תמחה את זכר עמלק" (דברים כה, יט), אשר מחיית עמלק יש לה שייכות לירושת הארץ, כי ע"י נשיאות החן של ארץ ישראל יכולים למחות את עמלק.

ג.

קדושת פורים מהפכת את ארבעת הצומות לשמחה

וכאשר קיימו על נפשם ועל רועם דברי הצומות וועקתם (ט, לא).

יש לרמוז כי בכח קדושת ושמחה ימי הפורים, נתהפכו לטובה גם ארבעת הצומות שהם ימי צום וועקה על חורבן בית המקדש, כי מכאן פורים מתהפכים כולם לטובה. וזהו שנאמר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר (ח, טו), אשר ארבעה לשונות אלו יש לכוונם כנגד כל אחת מארבעת הצומות.

כי 'אורה זו תורה' (פסילה טו) הוא כנגד י"ז בתמוז שבו נשברו הלוחות (תענית כו), ובפורים זכינו להארה חדשה ממתן תורה, שהרי 'הדור קבלוה כימי אחשורוש' (שבת פה) [ולעומת חטא העגל שהשתחוו לעבודה זרה, נתגלה בפורים כי 'הם לא עשו אלא לפנים' (פסילה יב)], והרי זה תיקון על י"ז בתמוז.

'ושמחה זה יום טוב' (שם טו), הוא היפך שורש כל האבלות שהוא בתשעה באב, ובפורים נתהפך מאבל ליום טוב, ונתגלה שורש מה שעתידי להיות בביתא משיח צדקינו שיהיה תשעה באב יום טוב גדול.

'וששון זו מילה' (שם) הוא ענין צום גדליה, כי תענית זו נקבעה לפי ששקולה מיתא צדיקים כשריפת בית אלקינו (ר"ה יח), וענין הצדיק הוא קדושת הברית כידוע, ולכן כאשר נתגלה בפורים קדושת המילה, הרי זה תיקון על צום גדליה.

'ויקר אלו תפילין' (פסילה שם) הוא תיקון עשרה בטבת, כי התפילין הם מלבושי כבוד ונקראים 'פאר' (חזקאל כד, י), ולכן הם נרמזים

בתיבת 'יקר' שהוא תרגום של כבוד, ובעשרה בטבת כאשר הטיל מלך בבל מצור על ירושלים, עדיין לא היתה עדיין שום צרה בפועל, ומכל מקום נקבעה בו תענית על הטלת מצור זו, לפי שבמצור אלו התגבר מלך בבל לעומת כבודו של ירושלים, כי החומות הם כבודו ותפארתה של העיר [ע"ד הכתוב (ויקרא ב, ט) ואני אחיה לה נאום ה' חומת אש סביב, ולכבוד אחיה בתוכה]. ולכן כאשר צרים על העיר וחומותיה, הרי זה אתחלתא דפורענותא על ידי הולולו בכבודו. ולכן כאשר נתגלה בפורים קדושת הכבוד של כלל ישראל, על ידי התפילין אשר הם שם ה' הנקרא עלינו, אז נתקן גם צום עשרה בטבת. ובוה נתפכו כל דברי הצומות וועקתם, לימי אורה ושמחה וששון ויקר.

ד.

דושת ישראל מתבררת ע"י בחי' חכמה בטהרתה

מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי (פסילה ז).

ביאר האריה"ק (שעה"כ פורים) בענין מצוה זו, כי בתוך הקל' יש תמיד ניצוץ קדוש המאיר בתוכה ומחיה אותה, ולכן צריך לומר 'ברוך' על 'המן', להמשיך אור ה' הניצוץ ההוא. אבל אם יבא האדם לומר זאת כמנהג תחלה, יבא האור גם אל הסטרא אחרא עצמה ח"ו. ולכן צריך לומר זאת דוקא בלא כוונה, אחר שהוא שיכור ויצא מדעתו, עיי"ש. ויש להבין את הענין בהמשכה זו, אשר היא באה דוקא בלי דעת, מה טיבה.

ויבואר בהקדם מה שיוצא מדברי האריה"ק כי שתיית היין בפורים היא כענין שילוח השעיר לעזאזל ביום כיפור, אשר בזה באים להשפיע קצת שפע אל הסט"א (ע"ה שם"ט פ"ח). והנה ענין השעיר לה' הוא בחי' 'חכמה' דקל' נוגה, והשעיר לעזאזל הוא בחי' 'בינה' דקל' נוגה (ע"ה שם פ"ט). וכאשר משלחים את השעיר לעזאזל ולוקחים את השעיר לה' לקרבן, היינו שנותנים את הבינה דקל' נוגה אל הסט"א, ואילו החכמה דקל' נוגה ננכסת אל הקדושה. ובעומק הדברים היינו לומר, כי כאשר הקב"ה מכפר ביום הכיפורים את עוונות ישראל, ומבדיל בין קדושת ישראל לבין הסט"א שאחזה בהם. אם ישתדל האדם להבין את הדברים, מה טעם מכפר הקב"ה על עוונות כלל ישראל, ולמה הוא אוהבם ולוקחם לחלקו ונחלתו. הנה השתדלות זו באה מבחי' בינה דסט"א, הבאה לקטרג על הקדושה בטענת מה שאין מבינים את קדושת ישראל. וזאת בחי' זו צריך לשלח לעזאזל, כי אין מתעסקים עמה כלל. ואז מתגלה בחי' חכמה לבדה, אשר את זה יכולים לברר בטהרה ולהציגה מתחת יד הסט"א, כאשר ממשיכים השנה נעלית בבחי' חכמה בענין קדושת ישראל, באופן שאין יורדים להבנה ולכן אין שום טענה וקטרוג, ועל ידי זה מתבררת קדושת ישראל כראוי.

וזהו גם ענין 'חייב איניש לבסומי בפוריא', הבאה לברר את קדושת ישראל. כי השכרות אינה מסלקת את מוח החכמה, אלא רק את מוח הבינה. כי כאשר האדם משתכר אין הוא יכול לעסוק עם מוח הבינה לחקור ולהבין דבר מתוך דבר, כי כל החשבונות וההתבוננויות אינם עולים כהוגן בעת השכרות. אבל היסודות הפשוטות של החכמה אינם בטלים גם בשעת השכרות, כי יסודות המוחין נשארים תמיד. ולכן על ידי השכרות נפדרת הבינה דסט"א מן החכמה, ויכולים להמשיך חיות דקדושה אל נקודת החכמה הנשארת בטהרתה, בלי שהסט"א תקבל ניקפה מזה. ועומק הדברים הוא, כי כל עוד שהחכמה באה יחד עם הבינה, עוד יכולה הסט"א להתגבר ולקטרג. אבל כאשר מפרידים את הבינה של הסט"א מן החכמה, אזי מתאחדת החכמה עם הכתר שהוא נקודת רצון ה' בטהרתה, ואז מאירה החכמה כראוי בלי אחיזת החיצונים.

ועל פי זה יש לדעת, כי מי שעומד בפורים ומנסה להבין את מהות היום, ורוצה להתבונן בקדושת ישראל המתגלה ביום זה וכדו', הרי לא דרך עדיין על מפתן שערי ימי הפורים. כי בפורים צריכים לשלח את מוח הבינה לעזאזל, ולהתקשר בהקב"ה באמונה ודבקות בבחי' חכמה לבדה, ודוקא באופן זה מתגלית קדושת ישראל בטהרתה.

אבוא אל המלך אשר לא כדת: דער גילוי פון פורים: א איד האט קיינמאל נישט געזינדיגט

א. ישן הוא: דער אויסטערלישער 'הסתר פנים' סוף גלות בבל

פורים פאדערט א בהירות מער ווי אנדערע ימים טובים | איינמאל מען האט דעם בהירות איז די הכנה דערצו לייכטער ווי אלע אנדערע ימים טובים | גלות בבל: נאך ניין הונדערט יאר שפירט מען יעצט צום ערשטן מאל א הנהגה פון 'אחור באחור' | מען שפירט אז דער רבש"ע הערט נישט צו די תפלה | עס זעט אויס אז ער דארף עס נישט | דער נביא זאגט זיי: עטץ מוזט טון געצוואנגענערהייט | דער נסיון פון דניאל'ס טעות מיטן חשבון | דער נסיון פון סעודת אחשוורוש | די קירבה וואס אחשוורוש ווייזט זיי - ציהט זיי אריין אינעם פערסישן קולטור | זיי ווערן מגושם - אן זיך שפירן פארקראכן פונעם דרך התורה

ב. שנאה נטר אגלי: המן'ס וויסטע שנאה האט זיי מעורר געווען צו אהבת ה'

אחשוורוש האט געגעבן דעם טבעת פאר המן | זיין כונה איז געווען צו באקומען קודם די הסכמה פון אלע יודעי דת ודין | ווען מען וועט האלטן ביי מיין אונטערשריפט - קענסטו באלד חתמ'ענען דערויף | המן'ס שנאה האט געפלאקערט און ער האט נישט געקענט ווארטן | ער האט אויסגעפאפט דעם מלך און ארויסגעגעבן א דירעקטע באפעל פונעם קעניג אליין | דעם בריוו האט ער באהאלטן פונעם קעניג | ווען דער קעניג איז געוואויר געווארן איז געווען 'חמתו בערה ב' | אידן האבן זיך געוואונדערט 'על מה יצא הקצף' | אלא מאי, מיר זענען נאכאלץ מקושר צום רבש"ע | אויב אזוי, לאמיר טאקע זיין מקושר צו אים | אויב המן איז שיכור פון שנאה - לאמיר זיין שיכור פון אהבה | אט דער התעוררות האט זיי מחויר געווען בתשובה

ג. ומרדכי יצא: מרדכי שיינט אויף ביי יעדן איד די נקודה וועלכע איז א 'צדיק גמור'

דער צוגאנג צו תורה אויפן אופן פון 'טוב ורע' - איז א שכל'דיגער צוגאנג | דארט איז שייך בחירה | דער צוגאנג פון 'חיים ומוות' - איז א עצם'דיגער צוגאנג | דארט איז נישט שייך קיין בחירה | א מענטש קען זיך נישט אליינס הרגענען | אפילו אויב ער זינדיגט יא - האט דער פנימיות'דיגער נפש נישט געזינדיגט | ווען מען איז מגלה דעם נפש און מען גיבט אים איבער דעם בעלות אויפן מענטש - ווערט נתגלה אז דער מענטש האט קיינמאל נישט געזינדיגט | דאס איז דער גילוי פון יום כיפור | אנצוקומען צו דעם גילוי דארף מען קודם וויסן אז מען האט געזינדיגט און מען טוט תשובה דערויף | בימות המשיח וועט דאס זיין דער נאטורליכער לעבן א גאנץ יאר | דער וואס וועט מאכן דעם 'טווש' הייסט 'משיח' | יעדער איד האט אזא 'משיח' ביי זיך | געווענליך איז ער א סוד | פורים ווערט נתגלה דער סוד | פורים זאגט מען 'איך האב נישט געזינדיגט' | דאס איז די גרויסע שמחה פון פורים | מען מוז מסלק זיין דעם מוח נישט צו שטערן אזעלכע גילויים | דאס ברענגט א פרישקייט אין עבודת ה' פאר א גאנץ יאר

ד. עליהם ועל זרעם: וויאזוי פראוועט א בחור דעם יו"ט פורים

א שאד צו דערלייגן אזעלכע ליכטיגע אורות | נישט פארפאטשקען דעם פורים מיט גוי'אישע מוזיק און טענץ | א חסיד'ישע 'געלט גיין' איז א וועג וויאזוי אריינצוברענגען שמחה דקדושה אין אידישע שטיבער | מחזק זיין אידן מיט אמונה און בטחון | נישט טרינקען 'ותר מלימוד' - נאר וויפיל דער גוף און נפש קען פארנעמען | דער תכלית איז צו זיין דעהויבן העכער פון שכל מיט א שמחה

א.

ישן הוא: דער אויסטערלישער 'הסתר פנים' סוף גלות בבל

די שוועריקייט זיך צו גרייטן צו פורים

דער יום טוב פורים דארף א ספעציעלע הכנה מער ווי אלע ימים טובים. ווייל געווענליך איז דער עיקר הכנה צו א יום טוב - דער התקשרות צום ענין פונעם יום טוב, למשל פסח, לייגט מען זיך אריין אינעם ענין פון 'ציאת מצרים' און דורכדעם ווערט מען א 'כלי קיבול' צו מקבל זיין דעם אור פונעם יום טוב פסח. און אזוי ביי אלע ימים טובים - איז דער 'ענין' פונעם יום טוב זייער קלאר. אבער ביים יום טוב פורים - נאך איידער מען רעדט פון זיך מקשר זיין צום אור הפורים - פאדערט זיך קודם א כלליות'דיגע הבנה: "וואס איז דאס בכלל דער אור פונעם יום טוב פורים?"

פון איין זייט: פורים איז דער העכסטער זמן

פון איין זייט ווייסט מען, אז פורים איז גאר א דערהויבענער טאג, און דער זוהר הק' זאגט (תק"ז נא): "פורים אתקריאת על שם יום הכיפורים", דאס הייסט, אז פורים איז ממש א יום כיפור'דיגער טאג! און דער אר"י הק' זאגט א לשון (פרע"ח שער הפורים פ"ה): "לעולם לא היה נס גדול כזה לא בשבתות ולא ביו"ט" - ער רעדט דארט פריער פון א בחינה וואס רופט זיך 'הארת מרדכי', וואס דער אור ווערט נישט נתגלה קיינמאל, נאר בלויז אינעם יום טוב פורים.

פון צווייטן זייט: עס זעט אויס ווי א פשוט'ער טאג

פון צווייטן זייט, זאגט די גמרא (מגילה ה:): "יום טוב לא קיבלו עליהם" - מען האט נישט מקבל געווען אויף זיך קיין 'איסור מלאכה' אום פורים. לכאורה, אויב איז עס אזא גרויסער און דערהויבענער טאג, פארוואס איז עס 'מותר במלאכה'? און בכלל, דער גאנצער "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע", וואס מען דארף טרינקען וויין און זיין עפעס מורא'דיג בשמחה, איז לכאורה א שטיקל סתירה, דא איז די שמחה אזוי מורא'דיג גרויס, און דא

איז עס גאר אזא 'קדושה נוראה' ווי יום כיפור - דער הייליגסטער טאג אין יאר! און רוב מענטשן זענען טאקע נישט קלאר וויאזוי די צוויי זאכן גייען צוזאמען, און דערפאר, איז עס געווארן אזא מין פארשטעלטער יום טוב... דער המון עם האט עס אנגענומען אלס א טאג וואס מען דארף זיין לוסטיג און לעבעדיג - אן קיין 'פארוואס' און 'פארווען'. דעריבער איז זייער וויכטיג צו מאכן אביסל סדר און קלארקייט אינעם 'ענין' פון פורים, און נאכדעם וואס מען ווייסט 'וואס' פורים איז - וועט זיך א בחור קענען אריינלייגן דערין און זיך מקשר זיין דערמיט. און פארקערט, איינמאל מען פארשטייט ריכטיג דעם 'מהות' פונעם יום טוב פורים - איז נאך לייכטער זיך אנצוגרייטן און מקשר צו זיין דערמיט - מער ווי אלע אנדערע ימים טובים.

די מושגים 'פנים בפנים' מיט א משל פון צוויי חברים

מען וועט אביסל אפלערנען די מעשה פון פורים, און דערנאך צוקומען צו וואס עס איז נוגע היינטיגע צייטן: די מעשה פון פורים הייבט זיך אן ביים 'חורבן בית ראשון'. דער אר"י הק' זאגט (עץ חיים שער מיעוט הירח פ"ב), אז בזמן הבית איז געווען די הנהגה אויף אן אופן פון 'יחוד פנים בפנים' און ביים חורבן הבית איז געווארן א הנהגה פון 'אחוריים'. מען וועט עס מסביר זיין אין פשוט'ע ווערטער - בדרך משל צווישן צוויי חברים: ראובן און שמעון פלעגן זיין זייער נאנטע חברים, און עס פלעגט הערשן צווישן זיי א מצב פון 'פנים בפנים': ראובן פלעגט שטענדיג באגריסן שמעון'ען 'גוט שבת', און שמעון פלעגט אים צוריק גריסן 'גוט שבת'. ראובן פלעגט אפט שיקן א מתנה צו שמעון אדער אים בארימען מיט א גוטן קאמפלימענט, און שמעון פלעגט צוריקשיקן א גרויסן 'ישר כח', און אז ער האט הנאה פונעם קאמפלימענט, וכדומה. שפעטער איז געשען א שטיקל ריס אין שמעון'ס הארץ, און

ער האט זיך אנגעהויבן פירן צו ראובן מיט א הנהגה פון 'אחוריים': ראובן באגריסט שמעון 'שלום עליכם' אדער 'גוט שבת', און שמעון דרייט זיך אוועק צו דער אנדערער זייט און קוקט אים נישט אָן... ראובן זאגט פאר שמעון א זאפטקין קאמפלימענט, און שמעון מאכט זיך פשוט נישט וואונדסג... נאך וואס דאס פאסירט איינמאל און נאכאמאל - ווערט ראובן'ס הארץ אויך אפגעקילט פון די נאנטשאפט צו שמעון, און ער הערט אויף אים צו גריסן און בארימען, ווייל ער טראכט צו זיך: "פארוואס זאל איך צוגיין צו שמעון און אים זאגן 'גוט שבת'? ער וויל דאך נישט האבן מיין 'גוט שבת'! פארוואס זאל איך אים געבן א קאמפלימענט? ער איז דאך נישט אינטערעסירט אין מיינע קאמפלימענטן!"

בזמן הבית האט מען כביכול צוריקבאקומען א רעאקציע פונעם רבש"ע

דער רבנו של עולם האט ארויסגענומען אידן פון מצרים אין יאר ב' אלפים תמ"ח. א יאר שפעטער איז שוין געווען אויפגעשטעלט א 'משכן' וואו דער רבנו של עולם האט כביכול געוואוינט צווישן אידן. דאס הייסט, דער רבנו של עולם האט דערמיט ארויסגעוויזן אן אפענער קשר צו כלל ישראל, וואס דאס איז געווען א הנהגה פון 'פנים בפנים': ווען א איד האט געטון א מצוה פארן רבנו של עולם - האט ער באלד געשפירט א דערהויבנקייט און א ליכטיגקייט! דאס איז געווען א קלארע ענטפער פון הימל, אז די מצוה איז נתקבל געווארן לנחת רוח פארן רבנו של עולם! עס איז נישט געווען אזא זאך אז מען טוט אן תפילין און מען שפירט נישט קיין שום חילוק פון בעפאר דעם צו נאכדעם, ווי נאר מען האט אנגעטון די תפילין האט מען באלד געפילט אן אור פון 'ציאת מצרים'! ווען א איד האט זיך געשטעלט דאווענען צום רבנו של עולם, האט ער בשעת מעשה באקומען א געפיל: "איך רעד יעצט צום רבנו של עולם און דער רבנו של עולם הערט מיר אויס און ער רעדט

נקודות:

עס איז זייער וויכטיג צו מאכן אביסל סדר און קלארקייט אינעם 'ענין' פון פורים, און נאכדעם וואס מען ווייסט 'וואס' פורים איז - וועט זיך א בחור קענען אריינלייגן דערין און זיך מקשר זיין דערמיט

ווען דער ערשטער בית המקדש איז חרוב געווארן און אידן זענען געגאנגען אין גלות בבל. איז דאס געווען דער ערשטער מאל זינט כלל ישראל איז געווארן א פאלק, וואס דער רבונן של עולם האט זיך אנגעהויבן פירן צו זיי מיט א הנהגה פון 'אחוריים': א איד לייגט תפילין, אבער ער שפירט גארנישט אנדערש ווי בעפאר ער האט אנגעטון די תפילין! ער טוט א מצוה, און באקומט נישט קיין שום צייכן פון הימל, אז דער רבונן של עולם האט א נחת רוח זענען געשטאנען און געציילט די יארן, וואכן און טעג, ווען זיך שוין ענדיגן די זיבעציג יאר גלות

צוריק צו מיר! ער גיבט מיר אריין אין הארץ א געפיל וואס צו טון! **און אויב האט אמאל פאסירט, אז א איד האט נישט געפילט קיין אור אין א מצוה, האט ער געוואוסט אויף זיכער אז עפעס טויג נישט מיט אים און ער דארף האבן א כפרה אויף א געוויסער פגם!** איז ער געגאנגען צום 'כהן' אין בית המקדש - וואס ער איז געווען ווי דער 'רבי', און דער כהן האט אים באלד געזאגט: "דאס און דאס דארפסטו מתקן זיין!". ער האט געברענגט א קרבן און תשובה געטון, און פון הימל האט מען אים מוחל געווען, און פון דעמאלט אן האט ער ווייטער געפילט א ליכטיגקייט אין די מצוות וואס ער האט מקיים געווען. אזוי אויך, האט מען קלאר געזען א 'כלליות'דיגע השגחה! אויפן כלל ישראל, אז טאמער אידן היטן די תורה און מצוות - האבן זיי אלעס גוטס, און אויב חלילה פארקערט - איז פארקערט. אזוי האט אנגעהאלטן דער מצב פון 'פנים בפנים' פאר כמעט ניין הונדערט יאר.

ביים חורבן איז געווארן א מצב פון 'הסתר פנים' - מען הערט נישט גארנישט אויף צוריק
אין יאר ג' אלפים של"ח איז דער ערשטער בית המקדש חרוב געווארן און אידן זענען געגאנגען אין גלות בבל. דאס איז געווען דער ערשטער מאל זינט כלל ישראל איז געווארן א פאלק, וואס דער רבונן של עולם האט זיך אנגעהויבן פירן צו זיי מיט א הנהגה פון 'אחוריים': א איד לייגט תפילין, אבער ער שפירט גארנישט אנדערש ווי בעפאר ער האט אנגעטון די תפילין! ער טוט א מצוה, און באקומט נישט קיין שום צייכן פון הימל, אז דער רבונן של עולם האט א נחת רוח דערפון! ער דאווענט, אבער ער באקומט נישט קיין שום הרגש פון דבקות און קיין שום ענטפער אויף צוריק! ער וויל זיך עפעס פאררעכטן, אבער ער ווייט נישט וואס עס פעלט אים!

אידן האבן דעמאלט נאכנישט געוואוסט וויאזוי מען 'עסט' גלות
היינטיגע צייטן לעבן מיר אויך אין א 'הסתר פנים', אבער דעמאלט איז דאס געווען אסאך שווערער, ווייל עס איז געווען דאס ערשטע מאל פון אזא מין זאך ווי 'גלות', און זיי האבן נאכנישט געהאט קיין שום ערפארונג פון פריער וויאזוי מען האנדלט דערמיט! זיי האבן נישט געהאט די אלע 'ספרי חזוק' - וואס מיר האבן היינט צוטאג נאך צוויי טויזנט יאר גלות - וועלכע זענען אונז מחזק צו גלייבן אין עפעס א באהאלטענער קשר וועלכע מען זעט נישט און מען שפירט נישט! זיי האבן נישט געוואוסט וויאזוי מען שליינגט אראפ און מען פארדייעט אזא שווערן פיל ווי 'גלות'; ווי די גמרא זאגט (סנהדרין קה), אז אין גלות בכלל האבן אידן גע'טענה'ט: "עבד שמכרו רבו ואשה שגירשה בעלה, כלום יש לזה על זה כלום" - אויב דער הער שיקט אוועק דעם קנעכט, האט ער דאך שוין גארנישט מיט אים. אין אנדערע ווערטער: **"אויב מיר זענען פארשיקט אין גלות, מיר טוען מצוות, און דער רבונן של עולם רעאגירט נישט אויף צוריק, איז דאך א סימן אז ער האט זיך כביכול באליידיגט! עס איז א סימן אז ער האט אונז שוין אינגאנצן אפגעלאזט, און ער איז בכלל נישט אינטערעסירט אין אונזערע מצוות!** נון, וואס איז דער פשט צו טון ווייטער מצוות, אין דער צייט וואס דער רבונן של עולם איז עס בכלל נישט מקבל?!". און אויף דעם איז געקומען דער נביא און געזאגט (יחזקאל כ, לב-לג): "וְהָעֶלְהָ עַל רוּחִי הָיָה לֹא תִהְיֶה גוֹי אִם לֹא בְּיָד תִּזְקֶה וּבְזִרְעֵ נְטוּיָה וּבְחֶמֶה שְׂפוּכָה אֶמְלֹךְ עֲלֶיכֶם" - "ביז היינט איז ענקער תורה און מצוות צוגעגאנגען מיט אן אופן פון 'אחותי רעיתי יונתי תמתי', און פון היינט און ווייטער וועט עס צוגיין מיט אן אופן פון א 'מלך' און א 'מושל'! איך הייס איין טון מצוות, נישט קיין חילוק צו איר שפירט יא אדער איר שפירט נישט! זיי מיר נישט אזא ברייטער מחותן מיטן רבונן של עולם, אז דו דארפסט פיהלן ווי דער אויבערשטער איז מקבל נחת רוח פון דיין מצוה, ניין, דער אויבערשטער איז א 'מלך', און

דו מוזט אים פאלגן אן פיהלן און שפירן!". ווי אידן האבן געהערט דעם ענטפער פונעם נביא, זענען אידן געווארן צובראכן און אנטוישט: **"דאס הייסט 'תורה' און 'מצוות'?** וואספארא טעם האט אזא מין אידישקייט? מיר ווייסן דאך יא וויאזוי אידישקייט דארף באמת אויסזען, נון, ווי קענען מיר משלים זיין מיט אזא טרוקנקייט?" און דערפאר זענען אידן געשטאנען און געציילט די יארן, וואכן און טעג, ווען עס וועט זיך שוין ענדיגן די זיבעציג יאר גלות - וואס ירמיה הנביא האט געזאגט - און מען וועט צוריקגיין צום אמאליגן אידישקייט וועלכע איז פול מיט טעם און דבקות.

דניאל זאגט קלאר: דאס יאר ווערן מיר אויסגעלייזט!

אין יענער צייט איז 'דניאל' געווען דער גרעסטער 'גדול' בישראל. דניאל איז געווען דער גאנצער 'מבין' און 'דעה-זאגער' אויף דער גאולה העתידה. מען קען זיך פארשטעלן אז דניאל האט זיכער געהאלטן ריזיגע דרשות פאר גאנץ כלל ישראל, און זיי געזאגט: "אידן, מאכט אייך גרייט! דאס יאר וועט זיין די גאולה! ירמיה הנביא האט געהאט געזאגט, אז נאך זיבעציג יאר וועט מען ארויסגיין פון דא, און דאס יאר ווערט זיבעציג יאר! און כאטש מען קען רעכענען די זיבעציג יאר אויף פארשידענע אופנים, אבער איך גיב ארויס מיין 'פסק' און 'דעת' תורה, אז דאס יאר וועט זיין די גאולה!". מן הסתם זענען געווען ליציס, וואס האבן חזק געמאכט פון דניאל'ס הבטחות, אבער אלע ערליכע אידן האבן געזאגט: "אויב דניאל זאגט אזוי - וועט זיין אזוי! מיר גלייבן באמונה שלימה אין יעדעס ווארט פון אונזער 'גדול הדור'!".

דער 'חלישות הדעת' ווען עס האט זיך ארויסגעשטעלט אלס טעות

דאס יאר האט זיך געענדיגט, און די גאולה איז נישט אנגעקומען... ווי חז"ל זאגן (מגילה יב): "דניאל חשב וטעה" - דניאל'ס חשבון איז נישט געווען ריכטיג! ער האט זיך טועה געווען, מען האט געדארפט מאכן אן אנדערן חשבון, פון ווען די זיבעציג יאר הייבן זיך אן. נון, מען קען זיך אביסל פארשטעלן וואספארא מורא'דיגער 'הסתר פנים' דארט האט זיך אפגעטון! באלד זענען די 'ליציס' אויפגעשפרונגען: "מיר זענען געווען גערעכט! עס'ן זענט אזוי פאנאטיש אז עס'ן גלייבט יעדעס ווארט פון א רבי'ן, ניין, א רבי ווייסט אויך נישט וואס טוט זיך מיט זיך!". און די ערליכע אידן וועלכע האבן זיך צוגעשטאפט די אויערן נישט צו הערן די 'דברי ניאור' פון די ליציס - האבן געשפירט אזא חלישות הדעת אין הארצן טיפן: "עס איז דאך אן אמת'ער מצב פון 'עבד שמכרו רבו', און 'אשה שגירשה בעלה'! דער אויבערשטער וויל אונז נישט אנקוקן! נון, וואס וועט דא זיין? וויאזוי וועלן מיר נאך קענען ציען און מקיים זיין מצוות מיט אזא אופן פון 'אם לא ביד חזקה אמלוך עליכם'?" און דער יצר הרע האט געטאנצן אין די גאסן און געפייערט זיג. און אויב איז נישט גענוג געווען דער 'הסתר פנים' פאר זיך - איז נאך צוגעקומען א נייער נסיון - די סעודה פון אחרורש.

אחרורש איז געווען א דעמאקראטישער קעניג
אחרורש איז דעמאלט געווען דער פערסישער קעניג, וואס די גמרא זאגט (מגילה י): "ויט עלינו חסד לפני מלכי פרס אימתי בזמן המן" - דער אויבערשטער האט געטון א חסד מיט אונז, אז ער האט אונז געלייגט אונטער די משלה פון 'פרס'. ווייל זיי זענען נישט קיין אכזריות'דיגע קעניגן, נאר זיי האבן רחמנות געהאט אויף כלל ישראל. דאס הייסט, אז די 'מלכי פרס' זענען געווען זייער ענליך צו דער געמיינער קולטור פון דער היינטיגער ליבעראלער וועלט, זיי האבן זיך אפיציעל ארויסגעשטעלט אלס פיינע מענטשן וועלכע רעספעקטירן אלע רעליגיעס און זיי לאזן יעדן איינעם טון וואס ער וויל. אבער א גוי בלייבט א גוי, און אונטערן טיש האט ער

פיינט געהאט אידן און אידישקייט מיט א שרעקליכע 'שנאה כבושה'.

ער איז אבער געווען א גראבער 'מגוש'
די גמרא זאגט אויף די פרסיים (שם יא): "שאוכלין ושותין כדוב" - זיי עסן און טרינקען ווי א בער. ווער עס האט אמאל געזען א בער, פארשטייט זיך דער צושטעל צו א בער, ווייזט אויף א געוואלדיגע פויערישקייט. ווייל עס זענען פארהאן נאך מגוש'דיגע חיות, אבער קיינער קומט נישט צו צום גראבן בער... א בער פאפט אפ דעם גאנצן ווינטער, און ווען ער שטייט אויף פונעם לאנגן שלאף - איז ער זייער הונגעריג, און דעריבער הייסט ער דעמאלט 'דוב שכול', דעמאלט איז ער גרייט צו פארציקן וועמען ער טרעפט אן, מיט אזא מין 'תאווה' האכילה' אז עס איז נישט פשוט... און דערפאר זענען די 'פרסיים' צוגעגליכן צו די גראבע בערן, ווייל זיי זענען אזעלכע 'מגושמים' וואס לאזט זיך נישט זאגן

סעודת אחרורש האט געמיינט: ווערן מגוש מיט א הכשר...

'סעודת אחרורש' מיינט, אז עס האבן זיך צוזאמגעקומען די ביידע תכונות פון פרס אויף איינמאל: פון איין זייט איז ביי דער סעודה ארויסגעקומען די גאנצע בער'שקייט... מען האט דארט געהוילעט און גע'שכורט', געפרעסן און געזויפט, און עס האט זיך דארטן אפגעטון אלערליי פארגרעכטקייטן און גשמיות'דיגע תענוגים וואס מען קען זיך נאר פארשטעלן. און פון צווייטן זייט איז דאס צוגעגאנגען מיט א דעמאקראטישן צוגאנג, אז יעדער מענטש האט זיך זיינע רעכטן און יעדע רעליגיע איז רעספעקטירט, און וויבאלד פרומע אידן זענען אויך געלאזט צו דער סעודה - מוז מען זיי צושטעלן 'כרצון איש ואיש', אז אלעס זאל זיין 'כשר' למחדרין, די 'משגיח' כשרות האבן אכטונג געגעבן אז אלץ וואס מען סערווירט אויף די אידישע טישן איז 'למחדרין מן המחדרין'. עס איז געגאנגען אזוי ווייט, אז מען האט אפגעטיילט א באזונדערן זאל פאר מענער און א באזונדערן זאל פאר פרויען; ווי עס שטייט אין דער מגילה (א ט): "גַם וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָה עֲשָׂתָה מִשְׁתֶּה נָשִׁים", וואס גוים מאכן קיינמאל נישט קיין 'הפרדה', נאר אלעס גייט ביי זיי מיט תערובות. **נאר עס איז שטארק יתכן, אז דאס האט אחרורש געטון אויף דער ביטע פון די אידישע עסקנים און דיפלאמאטן וועלכע האבן פארלאנגט, אז כדי די פרומע זאלן זיך קענען משתתף זיין ביי דער סעודה, טאר נישט זיין דארט קיין 'תערובות'.** און מן הסתם האט אחרורש אויך צוגעשטעלט אידישע זינגער וועלכע זאלן זינגען אידישע לידער מיט הייליגע פסוקים פון תהלים... אודאי, מען האט נישט געזינגען קיין הייליגע טענער פון ערליכע מקורות, ווייל דאס קען אריינברענגען א שטיקל ערנסטקייט ביי די אידן דארט, אבער מען האט גענומען אפריקאנער צעלאזע טענער און ארויפגעלייגט אויף אידישע פסוקים, און גענומען עפעס א יונגאטש זאל דאס גוט אראפזינגען מיט אלע גוי'אישע תנועות, און דער עולם האט געשפרינגען און געטאנצן 'על סהרת הקודש'...

מרדכי'ס שארפע התנגדות צו 'סעודת אחרורש'

מרדכי הצדיק האט באלד געשמעקט אז דער 'סעודת אחרורש' - מיט אלע כשרות סטאנדארטן און דאס אפטיילן אנשים ונשים - שטייגט פון אויבן ביז אונטן! ער האט פארשטאנען אז דער גאנצער סעודה האט דער יצר הרע אנגעדרייט כדי אריינצוצאפן אידישע קינדער אינעם פערסישן קולטור! ווייל די וועלכע וועלן גיין און הנהא האבן פון די אלע תענוגים ביי דער סעודה, וועלן אהיימקומען און אנהייבן טראכטן ווי דער פערסישער גוי - נאר מיט א בלוזע 'הוספה' פון 'תורה' און 'מצוות', ער וועט אנהייבן זינגען א ניגון: **"מען קען זיין א איד, און אין**

דער זעלבער צייט אויך הנאה האבן פון עולם הזה! עס איז נישט קיין חתימה! מען דארף נישט זיין אזוי פארקאנקט! אודא, איך היט מיין רעליגיע, איך בין ווייטער אן ערליכער איד, און איך בין נישט עובר אפילו אויף קיין 'מנהג ישראל', אבער חוץ פון 'רעליגיע' איז דא נאך א זאך וואס הייסט 'הנאה', און דאס באקומט מען דייקא פונעם 'עולם הזה!'. און דערפאר האט מרדכי אויסגערופן צו אידן, אז מען טאר נישט גיין צו דער סעודה. אבער עס איז געווען א גרויסער נסיון,

ב.

שנאה נטר אגגי: המן'ס וויסטע שנאה האט זיי מעורר געווען צו אהבת ה'

המן'ס גזירה איז געווען די התחלה פון דער גאולה

ביז אהער האט מען גערעדט איבער דעם גרויסן 'הסתר פנים' און 'שפל המצב' אין וואס כלל ישראל האט זיך געפונען ביים סוף פון גלות בבל איידער די גאולה איז אנגעקומען. און אט ביי דעם פונקט האט זיך אנגעהויבן דרייען א גאולה און ישועה פאר כלל ישראל, וואס פאר דעם צוועק האט דער אויבערשטער גענוצט דעם רשע המן - אן דעם וואס ער זעלבסט זאל פארשטיין וואספארא ישועה ער ברענגט דא פארן כלל ישראל.

א סימפער התבוננות אין דער מעשה פון 'גזירת המן'

אין דער מגילה שטייט א מעשה, דברים כהויתו (ג. ח-ט): **"וַיֹּאמֶר הָמָן לְמֶלֶךְ אַחֲשֵׁרֶשׁ יִשְׁנֶה עִם אֶחָד מִבָּנָיו וּמִפְּרִדֵּי בֵּין הָעַמִּים וְגו' אֵל עַם הַמֶּלֶךְ טוֹב יִתֵּב לְאַבְדֵם"**. מען דארף זיך אביסל מתבונן זיין וואס ליגט דא אין דער מעשה: אחשוורוש האט זייער שטארק מקרב געווען די אידן און זיי זענען געווען זייער חשוב ביי אים, אלע דיפלאמאטן און פאליטישע קנאקער וואס האבן זיך געדרייט אין פאלאץ - זענען געווען אידן. אינמיטן דער גרויסער סעודה, ווען אחשוורוש האט נישט געוואוסט וואס צו טון, האט ער געשיקט פרעגן פון די 'חכמים יודעי העתים', דאס זענען די 'סנהדרין' (מגילה יב.), ווייל ער האט געוואוסט אז די 'סנהדרין' זענען די קולגסטע מענטשן. איין צופרי שטייט המן אויף פון שלאף און ער קומט אריין צום מלך - וועלכער איז אפיציעל דער גרעסטער אידן-פריינד - מיט אזא קליינע בקשה'לע: "אפשר הרג'עסטו אויס דאס אידישע פאלק?". און אויפן פלאץ זאגט אים אחשוורוש: "נישט קיין פראבלעם! דו קענסט טון מיט זיי וואס דו ווילסט!". און המן טוט באלד צו דער זאך, און ער איז גורר א גזירה און שיקט ארויס א בריוו: **"לְהַשְׁמִיד לְהָרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנֵּיחַ וְעַד זָקֵן טָף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד"**. די קושיא איז דאך זייער שווער: וויאזוי קען אזא זאך געשען? וויאזוי ווערט מען אזוי שנעל איבערגעדרייט פון דער גרעסטער 'אוהב ישראל', צו דער גרעסטער 'שונא ישראל'? און בכלל, וויאזוי איז איינגעפאלן פאר המן, אז אזא זאך וועט זיך אויסארבעטן? עס איז דאך געווען קעגן די גאנצע דעמאקראטישע 'קאנסטיטוציע' אויף וואס 'פרס' איז געווען געבויעט! דאס איז דאך 'ראסיוס' און 'אנטיסעמיטיזם' וועלכע איז די ערגסטע זאך אין אזא דעמאקראטישע מדינה ווי פרס! נו, ווי קומט צו המן זיך אהערצושטעלן ווי דער גרעסטער משוגענער אין דער מדינה? און ווי קען זיין אז אחשוורוש גיבט אים איבער דעם 'טבעת' און זאגט אים: **"הֲכִסֶּף נָתַן לָךְ וְהָעַם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ"**. גייט ווייטער, אז ווען אסתר האט אפירגעהאלטן אחשוורוש'ן אויף דעם, האט ער געלייקנט שטיין און ביין: **"מִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא אֲשֶׁר מְלָא לְבֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן"**. וויאזוי האט ער געקענט אנשטעלן אזא בלעכענעם פנים - אין דער צייט וואס אין דער גאנצער מדינה האבן זיך געוואלגערט די בריוו מיט זיין חתימה, אז

ער האט געגעבן רשות אויסצ'הרג'ענען אלע אידן! געווענליך איז דאך דער כלל, אז 'מילתא דעבידי לאגלווי לא משקרי בה אינשי', און ווי קען אחשוורוש אזוי אפלייקענען זיין אייגענע 'חתימה'!

דער סדר וויאזוי עס פירט זיך א מדינה מיט געזעץ הייזער

על פי פשט קען מען זאגן, אז די מעשה איז געווען אזוי: דער פסוק אין אנהייב פון דער מגילה זאגט (א. י): **"כִּי כֵן דָּבַר הַמֶּלֶךְ לְנִי כָל יְדֵי דָת וְדִין"** - דער מלך האט נישט געקענט מאכן אליינס קיין געזעץ, נאר ער האט געמוזט באקומען די הסכמה פון די 'יודעי דת ודין'. מען וועט עס מסביר זיין לויטן אמעריקאנעם סיסטעם: ווען אימער מען וויל באשטימען א נייער געזעץ, מוז עס קודם באקומען רוב שטימען פונעם קאנגרעס, און דערנאך מוז עס באקומען רוב שטימען פונעם סענאט, און דערנאך קומט עס אן צום טיש פונעם פרעזידענט עס אונטערצושרייבן, און דעמאלט ווערט עס א געזעץ. און אסאך מאל קען עס ערגעצוואו - אויפן וועג צו ווערן א געזעץ - ווערן אנגעקלאגט אינעם סופרים קאורט, וואס דעמאלט דארף עס אויך באקומען דעם פסק פון רוב ריכטער אינעם געריכט הויז, אז דאס איז א לעגאלער געזעץ. עס איז אבער פארהאן אמאל פעלער פון 'עמערדזשענס', וואס דעמאלט קען דער פרעזידענט ארויסגעבן אן 'עקזעקוטיוו ארדער', וואס דאס דארף נישט דורכגיין דעם לאנגן פראצעדור פון ווערן באשטימט דורכן קאנגרעס און סענאט, נאר דער פרעזידענט אליינס האט דעם מאכט דאס אונטערצושרייבן און איינפירן.

אחשוורוש האט געוואלט אז המן זאל דורכגיין די גאנצע געזעצליכע ביאקראטיע

יעדער גוי האט א ניצוץ פון 'עמלק', ווייל 'עמלק' איז דער 'שורש' פון אלע גוים. און דער 'ניצוץ עמלק' וואס זיצט באהאלטן ביים גוי אינעווייניג - האט פיינט א איד; ווי חז"ל זאגן (ספרי בהעלותך יא): **"הלכה בידוע שעשוי שונא לעקב"**. יענע נקודה האט פיינט 'קדושה' און יעדע זאך וואס האט צוטון מיט אידישקייט - מיט א שנאת חנם, אן קיין שום סיבה. און 'עמלק' האט א ספעציעלע חס: מגלה צו זיין ביי יעדן גוי זיין 'נקודת השנאה'. און אס דאס האט זיך דא אפגעשפילט: אחשוורוש איז ביז היינט געווען גוט באפריינדעט מיט אידן, אבער ווי נאר המן האט זיך אויסגערעדט זיין עמלק'ישע 'שנאה כבושה' קעגן אידן, האט ער מצליח געווען צו מגלה זיין דעם פיינטלעך 'שנאת ישראל' וועלכע איז געווען באהאלטן אין אחשוורוש'ס הארץ. און וויבאלד אחשוורוש איז געווארן אונטערגעגעבן מיט 'שנאת ישראל', האט ער איבערגעגעבן זיין 'טבעת' פאר המן און אים געזאגט: **"הֲכִסֶּף נָתַן לָךְ וְהָעַם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ"**. אחשוורוש האט אזוי געמיינט צו זאגן: "מען קען נישט גיין ווי א ווילדע חיה, און ארויסגעבן א געזעץ אז מען וועט הרג'ענען א גאנצע פאלק. נאר דו זאלסט זיך יעצט נעמען ארבעטן מיט חכמה צו טרעפן עפעס א וועג וויאזוי צו באשולדיגן די אידן מיט עפעס א

ער גייט אזוי ארויס פון וועג פאר אונז, און מיר זאלן אים אלעס צוריק ווארפן אין פנים! עס איז דאך א מורא'דיגער 'חילול השם'!". און דערפאר זענען טאקע אידן געגאנגען צו דער סעודה, און דאס האט זיי אראפגעשלעפט צום שאול תחתית! ווי די גמרא זאגט, אז די סעודה האט געברענגט די 'גזירת כליה' רח"ל, נאך אזא פארגרעבעטע סעודה מיטן גאנצן גוי'אישקייט - זענען אידן געבען אנגעקומען צום שפיץ פון 'שפל המצב' פונעם 'גלות בבל'.

בלבול - וואס אפילו לויט די קאנסטיטוציע, דארף מען אין אזא פאל אויס'הרג'ענען דעם גאנצן פאלק. און דערנאך זאלסטו עס פארלייגן און שטופן דאס דורכצופירן ביים קאנגרעס און דערנאך ביים סענאט, און ווען מען וועט האלטן דערביי אז מען דארף נאך בלויז מיין חתימה - גיב איך דיר שוין מיין 'טבעת', און דו קענסט חתמ'ענען מיין נאמען!".

המן האט ארויסגעגעבן בריוו כאילו דער מלך אליינס האט ארויסגעגעבן א באפעל

וואס האט המן געטון? דער 'שנאת ישראל' האט דאך געברענט אין אים מיט אזא פיינער, וואס ער האט נישט געקענט איינשטילן און בארואיגן! עס איז געווען א בחינה פון 'עד דלא ידע', ער איז געווען פאר'שיכור'ט און אינגאנצן פארלירן פאר שנאת ישראל! דעריבער האט המן גענומען דעם קורצן מהלך פון אן 'עקזעקוטיוו ארדער'. נישט בלויז **"וְנָחֵמָם בְּטִבְעַת הַמֶּלֶךְ"**, אז די חתימה איז געווען אחשוורוש'נס זיגל, נאר **"בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרֶשׁ נִתְּבָה"** - ער האט אפגעשריבן אזא בריוו ווי כאילו אחשוורוש אליינס גיבט ארויס דעם געזעץ - אן דורכגיין אלע געזעץ-געבער. און ער האט דאס געוואלט דורכפירן זייער שנעל, איידער אחשוורוש ווערט געוואויר וואס ער האט דא אלץ אפגעטון אין זיין נאמען. און המן האט אכטונג געגעבן, אז צום מלך אליינס זאל נישט אנקומען די ידיעה איבער די גזירה, ער האט אנגעזאגט פארן גאנצן קעניגליכן פאלאץ, אז זיי זאלן גארנישט פארציילן פארן קעניג איבער דעם; ווי מען זעט טאקע, אז אסתר האט נישט געוואוסט פון גארנישט, און מרדכי האט איר געדארפט שיקן דעם **"וְאֵת פִּתְשָׁן קִתָּב הָדָת אֲשֶׁר נָתַן בְּשׂוֹשָׁן"**. ווייל דארט אין פאלאץ איז נישט געווען קיין זכר פון די בריוו וואס האבן געהאנגען אויף אלע גאסן פון שטאט. און דערפאר, ווי נאר אסתר האט דערציילט פאר אחשוורוש, אז עס איז ארויסגעקומען אן עקזעקוטיוו ארדער אין זיין נאמען, **"להשמיד להרוג ולבדד את כל היהודים"** - האט אחשוורוש געלייקנט שטיין און ביין: "איך האב טאקע פיינט אידן, אבער איך האב קיינמאל נישט ארויסגעגעבן אזא באפעל! **"מִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא אֲשֶׁר מְלָא לְבֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן"**, ווער האט געהאט די חוצפה צו טון אזא שגעון און פארשמירן מיין נאמען אין דער גאנצער מדינה?". און דורכדעם האט המן געהאט זיין מפלה.

פון המן'ס שנאה - האב אידן זיך געכאפט ווי הייליג זיי זענען

די גמרא זאגט (מגילה יד.): **"גדולה הסרת הטבעת יותר ממי' בביאים שעמדו לישראל"** - דער 'הסרת הטבעת' האט אפגעשאקלט אידישע הערצער צו תשובה. דאס איז נישט געווען בלויז צויב דעם 'פחד מיתה', נאר דא איז געליגן אויך א טיפערן באדייט: אידן האבן אנגעהויבן טראכטן צו זיך: "פארוואס האט אונז המן אזוי פיינט? וואס האבן מיר אים געטון? מילא ווען מיר וואלטן געווען הייליג און ערליך, און ער האט אונז פיינט - וואלטן מיר פארשטאנען זיין שנאה, ווייל ער האט דאך פיינט 'קדושה', תורה',

נקודות:

אידן האבן אנגעהויבן טראכטן צו זיך: "פארוואס האט אונז המן אזוי פיינט? וואס האבן מיר אים געטון? ווייזט אויס, אז דער רשע איז א גרעסערער 'מבין' אויף קדושה ווי אונז! מיט זיין שנאה צו 'קדושה', שמעקט ער אז מיר האבן יא שייכות צום רבנו של עולם און צו זיין תורה! ער האט פיינט אונזער באהאלטענע אהבה צום רבנו של עולם!

~

"וְנִהְיֶה הוּא". ווי נאר אידן האבן דערהערט ווי ווייט המן ווערט ממש 'משוגע' פון 'שנאת חנם' צו זייער באהאלטענע קדושה - האט זיך אויפגעוועקט ביי זיי אין הארץ א מורא'דיגע 'אהבת חנם', אזוי ווייט, אז יעדער איד איז ממש 'משוגע' געווארן פאר אהבת ה'! ווי דער פסוק זאגט: **"בְּאַהֲבַתָּה תִּשְׁקָה תְּמִיד"**

פורים איז דער זמן פון 'מגילת אסתר' – מגלה זיין דעם באהאלטענעם משיח. עס איז א משיח'דיגער טאג, ווען דער סוד – קומט ארויס אין דער עפנטליכקייט. און דער כח דערצו באקומט מען פון 'ה'ארת מרדכי' וועלכע שיינט נישט קיינמאל אויף אזא פארנעם ווי אום פורים

אבער פורים, וויבאלד עס איז נישטא קיין שער – מוז מען וויסן אז מען האט נישט געזינדיגט! און אפילו אויב עס קוקט דיר אויס, אז דו האסט יא געזינדיגט – דארפסטו גלייבן אז דו האסט קיינמאל נישט געזינדיגט! און פון היינט אָן, זאלסטו לעבן ווי א צדיק גמור וועלכער האט קיינמאל נישט געזינדיגט! און דערפאר דארף מען ממש שיכור ווערן פאר אהבת ה', ער זאל שפירן ווי ער גייט אויס פאר אהבת ה

'בית המקדש' און יעדע זאך וואס האט שייכות מיטן רבנו של עולם, אבער יעצט ווען מיר זענען אין אזא 'שפל המצב' – נאך זיבעציג יאר 'גלות בבל' און נאך אזא מגוש'דיגע סעודה פון אחשוורוש – וואס איז נאך געבליבן ביי אונז 'קדושה', אז ער זאל אונז אזוי פיינט האבן? וואס קדושה, ווען קדושה? מיר זענען דאך אזוי מאדערן, אז מיר קוקן כמעט אויס ווי גויס! און דא זענען אידן געקומען צו דער מסקנא – וועלכער האט זיי אינגאנצן אויפגעשקלט פון זייער שלאף: "ווייזט אויס, אז דער רשע איז א גרעסערער 'מביך' אויף קדושה ווי אונז! מיט זיין שנאה צו 'קדושה', שמעקט ער אז מיר האבן יא שייכות צום רבנו של עולם און צו זיין תורה! ווייזט אויס, אז ער האט פיינט עפעס אן אינערליכער 'באהאלטענער איד' וואס אפילו מיר זעלבסט זעען דאס נישט! ער האט פיינט אונזער באהאלטענע אהבה צום רבנו של עולם! און כאטש וואס אט די אידישקייט קומט נישטאמאל

ארויס 'באתגליא' און עס איז נישטא קיין שום סיבה פארוואס ער זאל אונז נישט קענען דערליידן, דאך האט ער פיינט די באהאלטענע קדושה אָן קיין שום טעם! ווייל פונקט ווי עס איז פארהאן אן 'אהבה שאינה תלויה בדבר', אזוי איז אויך פארהאן א 'שנאת חנם', וואס איז 'אינה תלויה בדבר', ער האט אונז פיינט אָן קיין שום הסבר!.

אויב ער ברענט פון 'שנאה' צו קדושה - דארפן מיר ברענען פון אהבת ה'

"וְנִהְיֶה הָאֵל". ווי נאר אידן האבן דערהערט ווי ווייט המן ווערט ממש 'משוגע' פון 'שנאת חנם' צו זייער באהאלטענע קדושה – האט זיך אויפגעוועקט ביי זיי אין הארץ א מורא'דיגע 'אהבת חנם', אזוי ווייט, אז יעדער איד איז ממש 'משוגע' געווארן פאר אהבת ה'! ווי דער פסוק זאגט (משלי ה, יט): "בְּאַהֲבַתָּה תִשָּׁקָה תַּמִּיד", און דער רמב"ם זאגט (הל'

ג.

ומרדכי יצא: מרדכי שיינט אויף אין יעדן איד די נקודה וועלכע איז א 'צדיק גמור'

מענטש האט קיינמאל נישט געזינדיגט! עס איז געווען א צווייטער מענטש, נישט ער! כדי דאס מגלה צו זיין, מוז מען אריינגיין אין א געוויסן 'שער' וועלכע איז געווענליך פארשפארט, און דעם שער עפנט מען אויף בלויז איינמאל א יאר פאר די 'דופקי' בתשובה'. און אויף דעם שער איז געזאגט געווארן 'זאל יבוא בכל עת אל הקודש', מען קען נישט אלעמאל אנקומען אזוי הויך, נאר בלויז יום כיפור גיבט מען רשות פארן כהן גדול – וואס ער איז דער 'שרש נשמות ישראל' – אריינצוגיין אהין צוזאמען מיט אלע אידישע נשמות, און מגלה זיין דעם ריכטיגן מהות פון יעדן איד.

יום כיפור גייט מען אריין 'לפני ולפנים' און עס ווערט נתגלה אז דער מענטש קען נישט זינדיגן

אין אנדערע ווערטער: גאנץ חודש אלול און עשרת ימי תשובה איז דער איד עוסק אין 'תשובה', 'חרטה', 'מרידות' און 'עזיבת החטא', און ווען עס קומט יום כיפור, עפנט מען אים אויף א 'שער' ארויפצוגיין אין א וועלט וואו ער ווערט דערהויבן העכער פון 'אכילה ושתייה' און העכער פון זיין גשמיות'דיגן לעבן, ביז ער קומט אָן צו א 'טעימה' פון 'עולם הבא' – וואו עס איז נישטא קיין 'אכילה ושתייה' – און דעמאלט ווערט אויפגעדעקט דער פנימיות'דיגער 'חלק הנפש', וואס דעריבער שפירט דער מענטש ווי יעדע מצוה איז 'חיים נצחיים', און יעדע עבירה איז 'מיתה נצחית', וואס דאס ברענגט אים צו אזא הויכע סארט תשובה און חרטה וועלכע איז דער 'שרש' פון תשובה. און דורך דער תשובה טוישט זיך דער גאנצער 'בעלות' פונעם מענטש, און עס ווערט נתגלה אז דער ריכטיגער מהות פונעם מענטש איז זיין פנימיות'דיגער חלק הנפש, און אויב אזוי האט ער קיינמאל נישט געזינדיגט, ווייל א מענטש קען זיך דאך נישט אליינס הרגענען! יעצט איז ער אזא סארט מענטש וועלכער 'קען' נישט זינדיגן! יעצט איז ער אין א מצב פון 'יעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלה עוד'.

לעתיד וועט דער נאטורליכער לעבן פון א איד זיין געבויטע אויף 'אהבה שאינה תלויה בדבר'

וויילאנג א מענטש האט נאך האבן א ספעציעלן טאג און א ספעציעלן 'שער' וואו ער דארף אריינגיין, כדי מגלה צו זיין דעם פנימיות'דיגן 'חלק הנפש' – איז דאס נאכנישט קיין שלימות. ווייל דאס מיינט נאך צו זאגן, אז דאס איז נישט זיין נאטורליכער לעבן, נאר דאס איז עפעס א 'ספעציעלע' זאך ארויס פונעם נארמאל. אבער ביי 'מות המשיח' וועט מען אנקומען צו נאך א גרעסערן גילוי, אז מען וועט אפילו נישט דארפן קיין 'שער'! ווי דער

נאר ער 'ווייל' נישט טון אנדערש ווי רצון ה', נאר ער 'קען' נישט טון אנדערש ווי רצון ה'!

ווי נאר מען פארזוכט איינמאל א טעם עוה"ב - קען מען שוין נישט דערליידן קיין עבירה

כדי אז א מענטש זאל קענען אנקומען צו א הרגשה אין תורה ומצוות פון 'חיים ומות', מוז א מענטש כאטש איינמאל טועם זיין א 'טעימה' פון 'חיי עולם הבא', ווי די גמרא זאגט (כ"ב טז): "שלשה הטעמים הקב"ה מעין עולם הבא בעולם הזה" – די אבות האבן זוכה געווען דערצו, און דערפאר האבן זיי טאקע נישט געהאט קיין בחירה; ווי דער פסוק זאגט (בראשית כד, א): "וזה' בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל", און חז"ל זאגן (בר"ר סח): "שהשליט ב'צור' – דער יצר הרע האט שוין נישט געהאט קיין ווארט ביי אברהם אבינו. און ביי אלע צדיקים איז געווען אזא בחינה, אז דער רבנו של עולם האט זיי מטעים געווען פונעם 'עולם הבא', וואס דעמאלט שפירט דער צדיק אזוי קלאר, אז יעדע מצוה איז ממש א נצחיות'דיגער דבוקת אינעם 'אלקים חיים', און יעדע עבירה איז ממש א נצחיות'דיגער 'פירוד' פונעם 'אלקים חיים'. וואס דעריבער האט ער ליב תורה ומצוות מיט אן 'אהבה שאינה תלויה בדבר', און ער האט פיינט עבירות מיט א 'שנאה שאינה תלויה בדבר'.

דער אינערליכער חלק הנפש האט קיינמאל נישט געזינדיגט

א טריט טיפער: דער סוד איז נישט בלויז נוגע 'קודם החטא', נאר אויך 'לאחר החטא' רח"ל. ווייל אויב איז דער אמת'ער אמת, אז בשעת ווען א איד טוט אן עבירה רח"ל, ברענגט ער א נצחיות'דיגע 'מיתה' אויף זיין נשמה, און ווי געזאגט, א מענטש קען זיך נישט אליינס הרגענען – מוז על כרחך זיין, אז דער 'חלק הנפש' וועלכער שטארבט דורך די עבירה – האט זיכער נישט מסכים געווען צו די עבירה! זי האט זיכער נישט געהאט קיין חלק אין דער עבירה! יענער חלק פון דער נפש, איז דעמאלט געווען אין א 'תרדמה', זי איז געשלאפן בשעת די עבירה! עס איז פונקט ווי א רוצח וועלכער הרגעט א צווייטן מענטש, אזוי אויך האט דער חיצוניות'דיגער 'חלק הנפש' געברענגט 'מיתה' אויפן פנימיות'דיגן 'חלק הנפש', ווייל דער פנימיות'דיגער 'חלק הנפש' קען זיך נישט אליינס הרגענען. און אויב אזוי, קומט אויס, אז עס בלייבט אלעמאל אינעם מענטש א ריינע נקודה וועלכע האט קיינמאל נישט געזינדיגט, און ווען אט די ריינע נקודה ווערט אנטפלעקט און אויפגעוועקט פון שלאף, און ער נעמט איבער די 'בעלות' אויפן מענטש – ווערט אנטפלעקט אז דער

בימים ההם בזמן הזה נאכדעם וואס מען פארשטייט אביסל וואס עס האט זיך אפגעטון 'בימים ההם' – וועט מען דאס אויסשמועסן און מסביר זיין וויאזוי דאס שפילט זיך איבער 'בזמן הזה', און מיט דעם וועט מען אויך פארשטיין דעם שייכות צווישן פורים און יום כיפור.

וואס איז די גרויסע שמחה פון יום כיפור?

דער זוהר הק' זאגט (תק"ז טז): אז לעתיד לבוא וועט יום הכיפורים זיין א טאג פון תענוג, 'דעתידין לאתענגא ביה', און פורים איז א טאג וואס עס קומט אראפ א 'מעין' פון דער גרויסער שמחה וועלכע וועט דעמאלט הערשן. דארף מען פארשטיין, 'יום כיפור' איז דאך א טאג פון 'תשובה', 'חרטה' און 'מרירות הלב' אויף די עבירות, נו, ווי קומט יום כיפור צו זיין א טאג פון שמחה?

ווען א מענטש פארשטייט אז אן עבירה איז 'מיתה הנפש' - קען ער נישט טון קיין עבירה

עס איז פארהאן צוויי סארט הסתכלות'ן וויאזוי א מענטש קען אנקוקן א 'מצוה' און אן 'עבירה' חלילה: אין הסתכלות רופט זיך 'טוב ורע', א 'מצוה' איז 'טוב' און אן עבירה איז 'רע'. די צווייטע הסתכלות רופט זיך 'חיים ומות', א 'מצוה' איז 'חיים' און אן 'עבירה' איז 'מיתה'. דער חילוק צווישן די צוויי הסתכלות'ן איז, אז ווילאנג א איד קוקט אָן, אז דער ענין פון טון רצון ה', איז בלויז ווייל דאס ברענגט גוטס און דאס פארקערטע ברענגט שלעכט – האט ער נאך א 'בחינה' צי ער זאל בוחר זיין 'טוב' אדער 'רע'. און ער דארף נוצן דעם 'שכל' צו בוחר זיין אין 'טוב'. אבער טאמער א איד קוקט אָן, אז דער 'דרך התורה' ברענגט אים לעבן און דער היפוך ברענגט אים נצחיות'דיגע טויט – האט ער שוין נישט קיין בחירה צו טון אנדערש ווי רצון ה', ווייל עס איז נישטא אזא זאך במציאות, אז א נארמאלער מענטש זאל זיך אליינס הרגענען אויף אייביג! און ער דארף נישטאמאל נוצן קיין 'שכל' דערצו, ווייל זיין אינערליכער אינסטינקט – וועלכער איז העכער פון 'שכל' – לאזט אים דאס נישט טון! פונקט ווי עס איז נישט מעגליך אז א נארמאלער מענטש זאל זיך אליינס אריינשניידן אין א לעבעדיגן אבר, אפילו לצורך רפואה, ווייל זיין 'עצם נפש' – וועלכע איז 'למעלה מטעם ודעת', עס איז העכער און שטארקער פונעם שכל – לאזט אים עס נישט טון, אזוי אויך, א איד וועלכער זעט אין אן עבירה א נצחיות'דיגע מיתה – קען ער באמת נישט טון קיין עבירה! און דאס איז דער עיקר 'תכלית הבחינה', אז דער איד זאל זיך אויסארבעטן אז נישט

רמב"ם זאגט (הל' תשובה פ"ו ה"ה): "סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותו" - דער אויבערשטער האט מבטיח געווען פאר כלל ישראל, אז זיי וועלן תשובה טון, דאס הייסט, עס וועט אפילו נישט זיין קיין 'בחירה' דערויף! עס וועט נישט ארבעטן מיט 'טוב ורע', נאר מיט 'חיים ומות'! עס וועט נישט ארבעטן מיט 'שכל' - נאר מיטן 'עצם מציאות איד' וועלכע קען נישט פארנעמען קיין חטא! דאס הייסט, אז ביי 'מות המשיח' וועט דער נאטורליכער טאג טעגליכער לעבן פונעם איד זיין דורכגעדינגען מיט א קלארקייט: **"איד האב ליב דעם רבוננו של עולם מיט אן אהבה 'שאינה תלויה בדבר', העכער פון מיין שכל און דעת! איד שמיר אז מיין גאנצע 'חיים' איז נאר ער, און זיך אפטיילן פון אים מיינט, זיך אליינס הרגענען! איד 'קען' זיך נישט אפרייסן פון אים, ווייל מיין אינסטינקט לאזט מיר נישט!"** און דערפאר זאגט דער נביא (ירמיה נ"ו): **"בְּיָמֵי הָהֵם וּבְיַעַת הָהֵיא נָאם ה' יִבְקֶשׂ אֶת עַוְן יִשְׂרָאֵל וְאֶינָנוּ נֹאֶת חַטָּאת וְהָוָה לֹא תִמְצָאֵנָה כִּי אֶסְלַח לְאִשֶּׁר אֶשְׁאִיר" - מען וועט שטיין און זוכן, וואו איז פארהאן א אידישע עבירה? וואו איז פארהאן אן 'עון ישראל'? אבער 'ולא תמצאנה', מען וועט נישט געפונען! עס וועט זיין ווי א געלעכטער: 'עון ישראל?' 'ישראל' מיט 'עון' איז א 'תרתי דסתרי'! עס גייט נישט צוזאמען! וועט איינער פרגען: "וואס הייסט, יענער איד דארט האט דאך אזויפיל אפגעזינדיגט?" וועט מען אים ענטפערן: "ענער? יענער איז נישט קיין איד! דער 'חלק הנפש' וועלכער האט געזינדיגט - איז נישט קיין איד! ווייל דער עכטער 'איד' האט קיינמאל נישט געזינדיגט!" און דערפאר וועט יום כיפור ווערן א טאג פון 'ענוג', ווייל בימות המשיח וועט מען זיך מער נישט דארפן 'מתמרמר' זיין און תשובה טון אויף די חטאים - כדי אריינצוגיין אין דעם 'שער', נאר עס וועט לכתחלה נתגלה ווערן, אז עס איז קיינמאל נישט געווען קיין חטאים.**

'משיח' וועט טוישן פון 'חטאים' און 'תשובה' - צו א וועלט וואו עס איז בכלל נישטא קיין חטאים

דער 'גואל ישראל' וועלכער וועט אראפברענגען דעם אור פון 'מות המשיח' - רופט זיך 'משיח'. און דער גאנצער ענין פון 'משיח' איז זייער באהאלטן: קיינער ווייסט נישט, ווער איז 'משיח'? ווען קומט משיח? וויאזוי וועט 'ביאת המשיח' צוגיין? דאס איז פון די סודות וואס דער אויבערשטער לאזט נישט נתגלה ווערן בעפאר די צייט; ווי די גמרא זאגט (סנהדרין טז): **"מלבא לפומא לא גליא"**.

יעדער איד האט זיין אייגענעם 'נקודת משיח' וועלכע איז א סוד פון אים אליינס

פונקט ווי עס איז פארהאן א 'משיח כללי' פאר די גאנצע וועלט - איז פארהאן א 'משיח פרטי' פאר יעדן איד באזונדער - וועלכע האט די כוחות צו ברענגען פארן איד זיין פריוואטע 'מות המשיח'. עס האט די כוחות עטוואס אויפצודעקן פארן איד, זיין נאטורליכע דבקות און אהבה צום רבוננו של עולם. אבער וויבאלד משיח איז א באהאלטענער סוד, דערפאר איז אויך דער 'משיח פרטי' באהאלטן טיף אינעם איד! עס איז א 'סוד שבנפש' וואס דער איד אליינס ווייסט נישט דערפון! נאכמער, ער

טאר נאכנישט וויסן דערפון, ווייל אויב וועט ער דאס וויסן - וועט ער פארלירן זיין 'בחירה' און ער וועט ארבעטן בלויז מיט זיין נאטורליכע אינסטינקט וועלכער גייט אויס פאר אהבה ה', און ביז דערווייל דארף די עבודה יא צוגיין מיט א 'בחירה'.

הארת מרדכי - מגלה זיין דעם משיח וואס ליגט אין יעדן איד

פורים איז דער זמן פון 'מגילת אסתר' - מגלה זיין דעם באהאלטענעם משיח. עס איז א משיח'דיגער טאג, ווען דער סוד - קומט ארויס אין דער עפנטליכקייט. און דער נח דערצו באקומט מען פון 'הארת מרדכי' וועלכע שיינט נישט קיינמאל אויף אזא פארנעם ווי אום פורים. 'משיח' הייסט 'משיח', צוליב דעם וואס ער איז געזאלבט מיט 'שמן השמחה'. וואס דער ערשטער געווייזן וואס די תורה רעכנט אויס ביים פאבריצירן די 'שמן המשחה' איז 'מר דרור', וואס דער תרגום טייטשט: **"מרא דכיא"**, וואס דאס איז מרמז אויף 'מר-דכי', ווי די גמרא זאגט (חולין קלט): **"מרדכי מן התורה מנין שנאמר מר דרור"**. דאס הייסט, אז אין די בשמים פון 'שמן השמחה' ליגט באהאלטן דער 'ריח' פון משיח, וואס אויף דעם שטייט (ישעיה יא, ג): **"וְהָרִיחַ בְּיָרָאֵת ה'", אז משיח'ס נקודה איז גאר אן איידעלע און ריינע יראת שמים, וועלכע איז צוגעליכן צו אן איידעלע און ריינע גערון. און ווען עס שיינט דער 'הארת מרדכי', ווערט נתגלה אין יעדן איד זיין פריוואטע 'משיח'! עס ווערט נתגלה א באהאלטענער שמעק פון זיין נשמה, וואס אפילו ווען דער מענטש האט געטון אן עבירה רח"ל - האט אט די נקודה נישט געטון די עבירה, ווייל אט די נקודה קען נישט טון קיין עבירה! אט דער לויטערער ריח פון אהבה ה' און יראת שמים - וועלכע איז מצד דעם 'עצם הנפש' און איז נישט תלוי אין גארנישט - קען קיינמאל נישט פארלוירן גיין!**

פורים דארף מען נישט אריינגיין אינעם 'שער' נאר אלע גילויים זענען אינעם איד גופא

יום כיפור ביי נעילה איז דער זמן פון 'נעילת שער', מען פארמאכט דעם שער אריינצוגיין 'לפני ולפנים' און מגלה זיין דעם פנימיות'דיגן 'חלק הנפש'. אבער פורים זאגט א: **"איד בין נישט אינטערעסירט אז מען זאל מיר עפענען דעם שער! איד קען אהין אריינגיין אָן קיין שער! יעצט איז 'מות המשיח' וואס דער נאטורליכער לעבן איז אט דער פנימיות'דיגער חלק הנפש! און דאס קען מען נישט צושפארן מיט קיין שום שלאס!" וְאֵינִי לֹא נִקְרָאתִי לְבֹאֵת אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשֵׁי יָמִים** - אפילו אויב מען האט מיר נישט געלאדנט צו קומען צום מלך, **"אָבֹאֵת אֶל הַמֶּלֶךְ אֶשֶׁר לֹא כָתָה"** - וועל איך אריינגיין אומגעלאדנט! ווייל דארט געהער איך במציאות - אפילו אויב איך באקום נישט קיין אפיציעלע איינלאדענונג! **"לָכֵן מֵאִשֶּׁר יוֹשֵׁי לֹל הַמֶּלֶךְ אֶת שְׂרָבִיט הַזֶּהָב וְחָה" - איך בין פון די מענטשן וועלכע האבן פארשטאנען, אז דער שייכות צום מלך איז מיין 'חיים', און עפעס אנדערש איז 'מיתה'! און אויב אזוי, דארף איך נישט קיין איינלאדענונג, איך דארף נישט קיין 'שער' און איך דארף נישט קיין 'לפני ולפנים', נאר וואו איך שטיי און וואו איך בין - בין איך אינעווייניג!**

ד.

די נארמאלקייט פונעם מח קען נישט דערטראגן אזעלכע גילויים פון אהבה ה'

וויבאלד יום כיפור איז פארהאן א 'שער' וואוהין מען דארף אריינגיין, און כדי צו עפענען דעם שער מוז מען זיין א 'דופק בתשובה', מען מוז וויסן אז מען האט געזינדיגט, דערפאר איז עס א טאג פון 'מרירות'. אבער פורים, וויבאלד עס איז נישטא קיין שער - מוז מען נישט וויסן אז מען האט געזינדיגט, פארקערט, מען דארף וויסן אז מען האט נישט געזינדיגט! און אפילו אויב עס קוקט דיר אויס, אז דו האסט יא געזינדיגט - דארפסטו גלייבן אז דו האסט קיינמאל נישט געזינדיגט! און פון היינט אָן, זאלסטו לעבן ווי א צדיק גמור וועלכער האט קיינמאל נישט געזינדיגט! און דערפאר ווערט נתגלה אזא מורא'דיגע שמחה למעלה מן הדעת, ווייל דאס איז א פלאץ העכער פונעם שכל! פורים דארף מען ממש שיכור ווערן פאר אהבה ה', ער זאל שפירן ווי ער גייט אויס פאר אהבה ה', דער מוח איז אבער דאך צו אראמאל צו קענען מיטגיין מיט אזעלכע גילויים פון אהבה ה', דערפאר איז מען אביסל מטשטש דעם מוח מיט וויין, אז ער זאל נישט זיין אזוי שטארק נארמאל...

צדיקים האבן מלביש געווען דעם אור פון פורים - ווייל משיח איז נאכאלץ א סוד

ביי צדיקים איז געווען אייגענפירט, אז פורים פלעגט מען מאכן ווערטלעך און מען האט זיך אביסל נאריש געמאכט. די סיבה דערצו איז טאקע מהאי טעמא, אז וויבאלד דער אור פון פורים איז 'נורא נוראות', עס איז א מין גרויסער אור פון מלך המשיח, דערפאר מוז עס זיין אביסל באהאלטן - ווי דער גאנצער ענין פון משיח - כדי די וועלכע זענען נישט קיין מבנים דערויף זאלן נישט כאפן וואס דא טוט זיך... אבער די וועלכע רוקן אוועק דעם כיסוי פון אויבן, און כאפן זיך אָן אינעם עצם האור - שיינט פאר זיי א מורא'דיגער אור און א הויכע שמחה שאין לשער.

פורים מאכט מען א התחלה אויף א גאנץ יאר

עס שטייט אין ליקוטי מוהר"ן (ח"ב סי' ע"ד), אז אמאל איז די התחלה פון עבודת ה' געווען, פון דער נקודה וועלכע ווערט נתגלה פסח, אבער היינט איז פארהאן אן אנדערער יום טוב פון וואו א איד הייבט אָן. און זיין תלמיד מובהק רבי נתן זצ"ל שרייבט, אז איך האב פארשטאנען פונעם רבי'ן אז היינט איז די התחלה פון עבודת ה' פון פורים. לפי דבריני איז פשט: אמאל איז די התחלה פון עבודת ה' געווען פון 'פסח' וואס דאס איז 'מעבדות לחרות', א איד האט זיך איינגע'חזר'ט אז מען טאר נישט זינדיגן, ווייל אן עבירה איז 'רע' און 'עבדות', און א מצוה איז 'טוב' און 'חירות'. אבער היינט איז מען אנגעקומען צו אזא ירידה, אז דער דרך אליין ארבעט שוין נישט! עס איז שוין נישט גענוג דער התעוררות וואס א מענטש האט פון טראכטן מיטן שכל! דערפאר איז היינט די התחלה פון 'פורים', וואס דעמאלט גייט מען ארויס פון 'מיתה לחיים', דעמאלט ווערט נתגלה אז נישט בלויז מען 'טאר' נישט זינדיגן, נאר מען 'קען' נישט זינדיגן! עס ווערט נתגלה, אז א איד האט קיינמאל נישט געזינדיגט! און דאס איז די התחלה אויף א גאנץ יאר, אז פון דעם זאל זיך א איד קענען נעמען צו עבודת ה' מיט א שמחה און מיט א חיות, ווי א צדיק וועלכער האט נאכנישט טועם געווען קיין טעם חטא.

נקודות:

פורים איז יעדער איד ביים טיר פון גן עדן! יעדער קען דאך זוכה זיין צום אור פון 'יום כיפור דלעתידי', וואס עס וועט זיין 'יבוקש' את עון ישראל ואינו ואת חטאת יהודה, ולא תמצאנה', מען קען דאך זוכה זיין צו אזא 'הארת מרדכי', וואס מען קען פון דעם מאכן א נייע התחלה אין עבודת ה' אויף א גאנץ יאר!

~

דער ריכטיגער דרך פאר א בחור פורים, איז צו זיין א 'מקבל' - נישט קיין 'משפיע'. א בחור זאל זען זיך צו דרייען אין א מקום ווי עס קומען זיך צוזאם חסיד'ישע אידן - וואס זיי ווייסן יא וויאזוי צו טרינקען - וואו אידן זענען זיך משמח מיט שמחת פורים, און פון דארטן זאל ער שעפן שמחה און אור

עליהם ועל זרעם: וויאזוי פראוועט א בחור דעם יו"ט פורים

לא המדרש עיקר אלא המעשה

ביז אהער האט מען גערעדט דעם חלק המחשבה פון פורים, וויאזוי אנצוקוקן דעם יום טוב פורים און וויאזוי זיך אנצוגרייטן דערצו. יעצט וועט מען אביסל ארומערען דעם חלק וואס איז נוגע אויף למעשה, בפרט פאר בחורים.

דער חפץ חיים הייסט אים ארויסטראגן...

איך האב געהערט פונעם ירושלים'ער מגיד רבי שלום שווארדאן ז"ל, אז אמאל ביים הייליגן חפץ חיים זצ"ל ביי דער 'סעודת פורים', איז געווען דארט איינער א שיכור, וועלכער האט געזאגט צום חפץ חיים: **"איך גיי נישט ארויס פון דא, ביז ווען דער**

רבי וועט מיר מבטיח זיין, אז איך וועל זיין אין גן עדן צוזאמען מיטן רבי'ן!" דער חפץ חיים האט אים אויסגעלאכט און אים גיטאמאל אנגעקוקט, אבער יענער עקשנט זיך איין און פגרט'ט דעם חפץ חיים אָן אויפהער. אויפאמאל ווערט דער חפץ חיים זייער ערנסט, און ער זאגט יענעם: **"ווייסטו וואס?"**

<< המשך בעמוד הבא

לאמיר מאכן א געשעפט! אויב נעמסטו זיך אונטער, אז פון היינט אָן וועסטו נישט רעדן קיין לשון הרע - וועל איך דיר מבטיח זיין צו זיין מיט מיר אין גן עדן! נו, אז דער חפץ חיים - וועלכער האט קיינמאל נישט גערעדט קיין דבר בטל - זאגט שוין אזעלכע אפגענוע ווערטער, איז דאך עס א מורא'דיגער 'עת רצון'. אבער... ווי אנגעטרונקען יענער שיכור איז געווען - האט ער זיך אבער נישט געוואלט אונטערנעמען אזא קבלה. האט דער חפץ חיים געזאגט: "ער איז שוין געשטאנען ביים טיר פון גן עדן, און ער האט נישט געוואלט אריינגיין! אויב אזוי, טראגט אים ארויס פון דא!"

זעה מען זאל דיר נישט ארויסווארפן פונעם פורים

פורים איז יעדער איז ביים טיר פון גן עדן! יעדער קען דאך זוכה זיין צום אור פון 'יום כיפור דלעתיד', וואס עס וועט זיין 'יבוקש את עון ישראל ואיננו את חטאת יהודה ולא תמצאנה', מען קען דאך זוכה זיין צו אזא 'הארט מרדכי', וואס מען קען פון דעם מאכן א נייע התחלה אין עבודת ה' אויף א גאנץ יאר! אבער ליידער זענען פארהאן בחורים וואס פורים איז זייער ערגסטער טאג אינעם יאר. זיי פראווען נישט דעם פורים ווי איינער וואס איז שיכור פאר אהבת ה', נאר פשוט ווי א שיכור'ער גוי... זיי פארן ארום פורים מיט די טראקס פון וואו עס האקט גוי'אישע מוזיק, זיי גייען אריין אין הייזער און טאנצן ווי גוים, און אלעס מיטן תירוץ, אז מען גייט נאך געלט. עס איז אזא שאד! ווייל פורים איז א טאג וואס דער אויבערשטער איז גאר שטארק מקרב יעדן איד צו זיך, אבער דער אויבערשטער זאגט: "דו שטייט שוין ביים טיר פון גן עדן, און דו לאזט זיך נישט מקרב זיין? וועט מען דיר חלילה ארויסווארפן פון פורים!"

וויאזוי זעט אויס א חסיד'ישער 'געלט גיין'...

עס איז א גוטע זאך אז א בחור גייט נאך געלט אויף פורים, אבער בתנאי אז ער גייט - ווי א חסיד'ישער איד גייט. און מען וועט עס אביסל מצייט זיין בפרטיות: עס נעמען זיך צוזאם א חבורה פון עטליכע חסיד'ישע בחורים, און מען גייט פון איין שטוב צום צווייטן. און טאמער קומט מען אריין ביי יענעם אין שטוב, און עס הערשט נישט דארט קיין רוח פון פורים - מאכט מען דארט פורים! מען ברענגט אריין א שמחה אויס! מען קומט אריין און מען זאגט: "ביקשתי את שאהבה נפשי" - איך זוך ר' פורים... ר' פורים האט זיך אפשר דא באהאלטן? איז האט אפשר געזען ר' פורים? ניין? נו, לאמיר אים צוזאמען אויפזוכן! און מען בעט דעם בעל הבית א פאר מינוט, מען מאכט א 'לחיים', און איין בחור שטעלט זיך אויף און האלט א פרייליכע פורים'דיגע דרשה: "אשרינו מה טוב חלקינו, מיר זענען דעם אויבערשטנס' כלל ישראל! אשירנו אז מיר האבן אמונה און בטחון!", וכדומה. און דערנאך כאפן זיי אים און זאגן: "לאמיר מאכן א ריקוד פון אמונה און בטחון! מיר וועלן זיך אזוי לאנג אויסשאקלען און אויסשאקלען, ביז אונזער באהאלטענער בטחון וועט ארויסקומען...". אזוי זעט אויס א חסיד'ישער סארט 'געלט גיין'! דאס איז נישט בלויז צו מאכן געלט, נאר אליינס צו לעבן מיט א שמחת פורים און עס אריינברענגען אויך ביי אנדערע אידן, מחיה זיין אידישע קינדער און מאכן אז דער גאנצער 'אור' זאל זיין פורים'דיג מיט די אמת'ע שמחה של מצוה, וואס מען קען עס ריכטיג רופן 'שמחת פורים'.

א בחור האט נאכנישט די כוחות צו שיכור'ן אויפן ריכטיגן אופן

דער ענין פון שיכור'ן - ביי בחורים - דארף א גרויסן 'שיקול הדעת'. ווייל דער גאנצער ענין פון זיך אנ'שיכור'ן פורים מיינט, אז דער מענטש ווערט 'דערהויבן' העכער פון זיין דעת! דאס הייסט, ער ווייסט ביי זיך, אז ער האט א כח אינעם נפש און אינעם גוף, אז ווען ער טרינקט וויין, ווערט ער 'דערהויבן' און פרייליך. בדרך כלל, זענען די גופים פון בחורים נאכנישט גענוג שטארק צו קענען פארנעמען וויין, און אויך איז זייער נפש נאכנישט גענוג ערוואקסן און זיי האבן נאכנישט גענוג א גרויסן שכל - צו קענען ארויפגיין העכער פונעם שכל - דעריבער איז נישט ראטזאם אז א בחור זאל זיך שטארק אנ'שיכור'ן פורים. דער ריכטיגער דרך פאר א בחור פורים, איז צו זיין א 'מקבל' - נישט קיין 'משפיע'. א בחור זאל זען זיך צו דרייען אין א מקום ווי עס קומען זיך צוזאם חסיד'ישע אידן - וואס זיי ווייסן יא וויאזוי צו טרינקען - צי ביי א רבי'נס טיש, צי אין א חסיד'ישער שטיבל וואו חסיד'ישע אידן זענען זיך משמח מיט שמחת פורים, און פון דארטן זאל ער שעפן שמחה און אור.

אלא היה אומר כמה דברי תורה לכבוד היום על מאמר חז"ל 'חייב איניש לבסומי בפוריא'.

פעם אחת כאשר היה רעש בעת עריכת השולחן מחמת גדול השמחה, הכריז הרה"ק מראזוואדוב: 'שא! יום כיפורים! אכן הברדחן שהיה שם, בשמעו את הדברים ענה בקול: 'נעמט'ס אראפ די בילקעס, לייגט'ס ארויף די מחזורים...' (הורידו את הלחם מן השולחן, ושימו עליו את המחזורים...)...

בפורים עצמו היה הרה"ק מראזוואדוב עורך את שולחנו כנזכר, אבל בסוף היום כליל מוצאי פורים, אשר בכל העולם רגילים להתקבץ באותה שעה ולערוך סעודות לכבוד היום, היה אצלו כבר כמו יום חול, וישב עם ה'בעקישטע' השחורה שלו אשר לבש בימות החול, ואכל 'קאשע' (כוסמת) לארוחת הערב כמו בכל ערב רגיל.

בתקופתו של הרה"ק מראזוואדוב היתה גזירת גיוס על בחורי ישראל, והיו מכניס את הבחורים שהיו צריכים להתחייב אצל הצבא בשם 'שטעלערס'. שנה אחת ביום הפורים היו בראזוואדוב הרבה בחורים 'שטעלערס', ובאמצע עריכת השולחן כאשר זימרו את המזמור 'למנוח על אילת השחר', עצר הרה"ק מראזוואדוב באמצע המזמור, ופתח ואמר: 'אספר כל עצמותי, זיי נעמען א אידישע בחור און ציילן אים אפ אלע בינער, 'המה יביטו יראו ב' זיי קוקן אים אָן צו ער איז ראוי צו זיין א זעלנער צו נישט, 'חלקו בגדי להם' זיי טוהען אים אויס זיינע חסידישע מלבושים, 'זעל לבושי 'פילו גורל' זיי זענען מפיל גורל וועלכער לבוש ער זאל גיין אנגעטוהן, צו ער זאל גיין אנגעטוהן מיט א מאנדור פון א קאלדאט, אדער ער זאל גיין ווייטער אנגעטוהן מיט חסידישע מלבושים' (אספר כל עצמותי - הם לוקחים בחור יהודי וסופרים לו את כל עצמותיו, 'המה יביטו יראו ב' - הם מסתכלים עליו ובוהנים אם הוא ראוי להיות חייל או לא, 'חלקו בגדי להם' - הם פושטים ממנו את מלבושיו החסידיים, 'זעל לבושי 'פילו גורל' - הם מפילים גורל איזה לבוש ילבש הבחור, אם ילבש את מדי הצבא, או שימשיך ללבוש מלבושים חסידיים), והמשיך ואמר בהתלהבות: 'בעט מען דעם רבוננו של עולם (מבקשים מן הרבונ'ס), והתחיל לזמר בהתעוררות עצומה: אוי! הצילה מחרב נפשי, מיד כלב יחידתי, ושורר את זה הפסוק בבכיות עצומות, וכך המשיך את כל המזמור בבכיות גדולות. אחר כך חילק שיריים מן ה'קוגל' אל הבחורים, וכל חתיכה של קוגל שחילק היתה ספוגה כולה (דורכגענויטקט) בדמעות, כי בכה והוריד דמעות שליש על כל חתיכת שיריים לפני שחילקה. ואכן כל אותם הבחורים שנכחו אז בעת עריכת השולחן וקיבלו את השיריים, זכו והשתחררו מן הצבא.

פעם אחת היה מעשה דומה אצל הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע בן אחותו של הרה"ק מראזוואדוב [הרבנית בילא זי"ה בן הרה"ק הר"א מרדכי'קוב זי"ע], שהיו אצלו הרבה 'שטעלערס', וצוה להביא קוגל אל שולחנו, וענה ואמר: 'דער הייליגער ראזוואדובער פעטער זאגט אז קוגל איז א סגולה פאר 'שטעלערס', דער טעם דערפון ווייס איך נישט, אבער עס איז נישט דא אזויפיל דעת אין די גאנצע וועלט ווי ביים הייליגן ראזוואדובער פעטער, ממילא על דעתו טייל איך אויך' (דודי הרה"ק מראזוואדוב אומר שקוגל' מסוגל עבור המתייצבים לצבא, הטעם לכך אינו ידוע, אבל בכל העולם כולו לא נמצא כ"כ הרבה דעת כמו שיש אצל דודי הרה"ק מראזוואדוב, ולכן אחלק גם אני על דעתו). ואכן חילק מן הקוגל לכל ה'שטעלערס', וגם הם השתחררו כולם מעבודת הצבא.

• הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק זי"ע בן הרה"ק רבי אלעזר זי"ע בן הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, היה מגדולי תלמידיו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע. רבי נפתלי היה אדם גדול מאד, והיה רבו הרה"ק מראפשיץ מכבדו ביותר. אבל רבי נפתלי בעצמו לא נהג מימיו בשום גינוני אדמו"רות, ולא רצה כלל להיות רבי.

• רבי נפתלי היה נוהג לשבת בכל שנה ביום הפורים ולסעוד את סעודת היום עם אנשי שלומו ומכיריו בבית המדרש אשר בליזענסק, ובדרך כלל היו באים לביהמ"ד כמה אנשים מחופשים, והיו הולכים ורוקדים בין הציבור ומשמחים אותם, וקראו להם 'פארשטעלערס' (המתחפשים). שנה אחת ישב רבי נפתלי עם הציבור בביהמ"ד וכבר התחילו בסעודה, ואותם 'פארשטעלערס' עוד לא הופיעו ולא ראו אותם. שאל רבי נפתלי: 'וואו זענען די פארשטעלערס?' (היכן הם המתחפשים?), ענו לו האנשים שאין רואים אותם, וכנראה אינם באים עדיין. אמר רבי נפתלי: 'נו, אויב די פארשטעלערס קומען נישט, וועל איך מיך פארשטעלן' (נו, אם המתחפשים אינם באים, אחתפש אני). ברשותו של רבי נפתלי היה 'קאפטן' שירש מעזבוננו של זקינו הרבי ר' אלימלך, התלבש רבי נפתלי עם אותו ה'קאפטן' ועשה את עצמו כרבי. והנה באותם שנים היה מצוי הדבר, שהיו כמה 'בנן של קדושים' מתהלכים במלבושי אדמו"רים בין הכפרים והיישובים, היכן שהתגוררו 'בעלי בתים' פשוטים יותר, וכן עמי הארץ ואנשים פשוטים, והיו נוהגים כמו אדמו"רים [היו מהם כאלו שאכן היו ראויים לאותה איצטלא, והיו גם כאלו שלא]. והיו הולכים יחד עם איזה 'באבא', והוא היה מכריז: 'דא איז דא א רבי! דא איז דא א רבי! ווער וויל א ברכה!' (יש כאן רבי! מי רוצה ברכה!). וכך היו עוברים מבית לבית, והגבאי היה אומר שיש כאן רבי, ומי שצריך ברכה או ישועה יכול לבא אל הרבי. ובכן התחפש רבי נפתלי לרבי כזה, ולקח קופסת טבק ודפק עליה [כנראה כך היה מנהג אותם הרבנים], וצעק: 'דא איז דא א רבי! דא איז דא א רבי! ווער וויל געהאלפן ווערן?' (יש כאן רבי! מי רוצה להיושע?). והציבור שהיה שם שחקן ממעשיו, כי היה נראה שהוא משחק. אבל היה אחד מן הנמצאים שם, אשר אשתו שכבה חולה משותקת במיטתה, כי עברה סטרא"ק (אירוע מוח) ל"ע ומלא יכלה לקום במיטתה. והיה בשמחה רבי נפתלי מכריז כי מי שרוצה להיושע יבא אליו, ציוה לבניו שימהרו אל הבית וישאו את אדם על מיטתה ויביאוה אל בית המדרש. וכאשר צעק רבי נפתלי פעם נוספת: 'ווער וויל געהאלפן ווערן' ועשה את עצמו כמו רבי, מיד ניגש אותו אדם ואמר שהוא צריך לישועה. והנה באותו הרגע שהזכיר זאת בפניו, מיד נרפאה האשה וקמה ממיטתה כאחד האדם. חיש מהר התפשטה השמועה בעיר כי רבי נפתלי פועל ישועות, באו כולם במרוצה וביקשו ברכות. אמר רבי נפתלי: 'איך האב מיך שוין גענוג פארשטעלט' (כבר התחפשתי מספיק...), ופשט את ה'קאפטן' שלבש, כי כבר התחפש די והותר...

• אצל הרה"ק מראזוואדוב זי"ע היה יום הפורים נערך באופן נעלה ומרומם, בכובד ראש גדול מאד (זייער ערנסט). גם עריכת השולחן ביום הפורים היתה באופן זה, ואע"פ שקהל הנאספים היו בשמחה וצהלה כנהוג, אבל הרה"ק בעצמו ישב בכובד ראש ובאימה ויראה. ואף לא היה מרבה לשחות יין בעת הסעודה,